

**ČESKÉ VYSOKÉ
UČENÍ TECHNICKÉ
V PRAZE**

**FAKULTA
STAVEBNÍ
KATEDRA EKONOMIKY A ŘÍZENÍ VE STAVEBNICTVÍ**

**DIPLOMOVÁ PRÁCE
ALTERNATIVNÍ ZPŮSOBY ŘEŠENÍ SPORŮ VE STAVEBNICTVÍ
2022
SHENGWANG
LI**

**VEDOUČÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE:
ING. RADAN TOMEK, MSc.**

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury a ze znalostí již absolvovaných předmětů.

V Praze dne 5.1.2023

.....

Li Shengwang

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu své diplomové práce panu Ing. Radanovi Tomkovi, MSc., za jeho cenné rady, trpělivost a odborné připomínky. Dále bych chtěl poděkovat celé mé rodině za jejich podporu. Práce je věnována mému zesnulému otci, který nás opustil v této těžké době.

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Li** Jméno: **Shengwang** Osobní číslo: **477454**
Fakulta/ústav: **Fakulta stavební**
Zadávací katedra/ústav: **Katedra ekonomiky a řízení ve stavebnictví**
Studijní program: **Stavební inženýrství**
Studijní obor: **Stavební management**

II. ÚDAJE K DIPLOMOVÉ PRÁCI

Název diplomové práce:

Alternativní způsoby řešení sporů ve stavebnictví

Název diplomové práce anglicky:

Alternative dispute resolution in construction

Pokyny pro vypracování:

Analýza všech ve stavebnictví využívaných způsobů k mimosoudnímu řešení sporů mezi účastníky stavebního projektu. Problematika claimů a jejich vliv na stavební projekt. Porovnání jejich specifík, výhod a nevýhod, zejména jejich obvyklé rychlosti a nákladnosti vyřešení sporu. Tuzemský právní stav problematiky a používaná praxe versus situace a způsoby řešení obvyklé ve světě. Návrhy a doporučení pro tuzemské subjekty, zejména stavební podniky.

Seznam doporučené literatury:

Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures, vydavatel: Dispute Resolution Board Foundation, 2019, ISBN: 978-1-943070-69-5 (e-book)
Hardjornuljadi, S.: Use of Dispute Avoidance and Adjudication Boards, ASCE, 2020

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) diplomové práce:

Ing. Radan Tomek, MSc. katedra ekonomiky a řízení ve stavebnictví FSv

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) diplomové práce:

Datum zadání diplomové práce: **22.09.2022**

Termín odevzdání diplomové práce: **09.01.2023**

Platnost zadání diplomové práce: _____

Ing. Radan Tomek, MSc.
podpis vedoucí(ho) práce

prof. Ing. Renáta Schneiderová Heralová, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. Ing. Jiří Máca, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Diplomant bere na vědomí, že je povinen vypracovat diplomovou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací. Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v diplomové práci.

Datum převzetí zadání

Podpis studenta

Anotace

Diplomová práce se věnuje tématu Alternativních způsobů řešení sporů ve stavebnictví se zaměřením zejména na jeden z alternativních způsobů řešení sporů „*Radou pro spory*“ (Dispute boards), využití v České republice a v zahraničí. Hlavní předností Rady pro spory je odbornost rozhodců a předcházení sporům. Jako diplomat studijního programu Stavební inženýrství na problematiku „*Alternativních způsobů řešení sporů ve stavebnictví*“ pohlížím pohledem budoucího stavebního inženýra s několika měsíci praxe v nadnárodní stavební společnosti a nikoli, jak název diplomové práce může evokovat, pohledem budoucího právníka. Zmíněny jsou jednotlivé zákony ve stavebnictví, které jsou klíčovým pramenem v případě vad, poruch či sporů. S tím souvisí téma FIDIC, které nabízí nový způsob řešení sporů, a to adjudikací a Rady pro spory. Stěžejní částí práce je představení adjudikace a Rady pro spory, její historický vývoj, využití v zahraničí, procesní postupy, výhody, využití na území České republiky. V závěru práce je provedeno zhodnocení této nové metody řešení sporů a dotazník ze zahraničních zemí, které již tento nový způsob využívají.

Klíčová slova:

Alternativní řešení sporů, mediace, rozhodčí řízení, FIDIC, claim, adjudikace, adjudikátor, Rada pro řešení sporů, Dispute Board, Dispute Resolution Board Foundation, Dispute Adjudication Board, Dispute Review Board

Annotation

The diploma thesis is devoted to the topic of Alternative methods of dispute resolution in the construction industry, with a particular focus on one of the alternative methods of dispute resolution, "Dispute board", used in the Czech Republic and abroad. The main strength of the Disputes Board is the expertise of the members and the avoidance of disputes. As a master's degree student of the Civil Engineering study program, I look at the issue of "Alternative dispute resolution in the construction industry" from the point of view of a future civil engineer with a few months of experience in a multinational construction company and not, as the title of the diploma thesis might suggest, from the point of view of a future lawyer. Individual laws in the construction industry are briefly mentioned, which are a key source in case of defects, malfunctions or disputes. A related topic on FIDIC, which then turns to a new method of dispute resolution, namely adjudication and Dispute Boards. The central part of the work is the presentation of adjudication and the Disputes Council, its historical development, use abroad, procedural procedures, advantages, use in the territory of the Czech Republic. At the end of the thesis, there is an evaluation of this new method of dispute resolution and a questionnaire from foreign countries that already use this new method.

Key words:

Alternative dispute resolution, mediation, arbitration, FIDIC, claim, adjudication, adjudicator, Dispute Board, Dispute Board, Dispute Resolution Board Foundation, Dispute Adjudication Board, Dispute Review Board

Obsah

Seznam zkratk:	1
Seznam tabulek:	2
1. Úvod	3
1.1. Rada pro spory	6
1.2. FIDIC (Fédération Internationale Des Ingénieurs-Conseils)	6
1.2.1. Zákon o zadávání veřejných zakázek	6
1.3. Možnosti použití Rady pro spory v ČR	7
1.4. Definice zásadních pojmů	7
1.5. Unikátnost Rady pro spory, čeho můžeme dosáhnout?	7
2. Spory z důvodu nerespektování zákonných požadavků na stavby	8
2.1. Požadavky na stavby dle stavebního zákon č.183/2006 Sb.	9
2.2. Požadavky na stavby dle vyhlášky o technických požadavcích na stavby	9
2.3. Požadavky na projektové dokumentace dle stavebního zákona	9
2.4. Požadavky na zúčastněné osoby výstavbového projektu	12
3. Spory ve stavebnictví	13
3.1. Nebezpečí a rizika	13
3.2. Vady a poruchy	13
3.3. Jak sporům předcházet?	14
4. FIDIC	15
4.1. Správce stavby	16
4.2. Claimová agenda	16
4.3. Řešení sporů podle FIDIC	17
4.4. CACE	18
5. Způsoby mimosoudních řešení sporů	18
5.1. Arbitráž	19
5.2. Rada pro spory	22
5.3. Adjudikace	22

5.4. Mediace	24
6. Rada pro spory (Dispute Board)	27
6.1. Historický vývoj	27
6.2. Konceptní postup	29
6.3. Typy Rad pro spory	31
6.4. Smluvní náležitosti Rady pro spory	33
6.5. Rady pro spory ve smlouvách FIDIC a PPP projektů	36
6.6. Výdaje a poplatky	40
6.7. Nominování a jmenování členů	45
6.8. Procesní postup	49
6.8.1. Předcházení sporům a jejich řešení	49
6.8.2. Předání sporů Radě pro spory	52
6.8.3. Postupy slyšení a příprava dokumentů	53
6.9. Doporučení a rozhodnutí Rady pro spory	57
6.10. Přezkum, ukončení nebo obnovení činnosti	59
6.11. Porovnání s ostatními způsoby mimosoudních řešení sporů	61
7. Využití Rady pro spory v praxi	62
7.1. V ČR	62
7.2. V zahraničí	63
7.2.1. Příklady výstavbových projektů	63
7.2.2. Dotazník	65
8. Závěr	67
Seznam použité literatury a zdrojů	70
Přílohy	75

Seznam zkratk:

ADR	Alternativní řešení sporů
Autorizační zákon	Zákon č. 360/1992 Sb., autorizační zákon
CACE	Česká asociace konzultačních inženýrů
DB	Dispute Board / Rada pro spory
DAAB	Dispute Avoidance Adjudication Board/ Rada pro předcházení a rozhodování sporů
DAB	Dispute Adjudication Board/ Rada pro rozhodování sporů
DRBF	Dispute Resolution Board Federation/ Nadace rad pro řešení sporů
EDF	Électricité de France S.A.
KHNP	Korea Hydro & Nuclear Power
FIDIC	Fédération Internationale Des Ingénieurs- Conseils
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
Stavební zákon	Zákon č. 168/2008 Sb., o územním plánování a stavebním řádu
Zákon o zadávání veřejných zakázek	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Seznam tabulek:

Tabulka 1 – Zasedací pořádek Slyšení Rady pro spory.....	56
Tabulka 2 – Porovnání alternativních způsobů řešení sporů	61
Tabulka 3 – Dotazník na Radu pro spory zahraničních zemí.....	66

1. Úvod

Diplomová práce se zabývá problematikou *alternativních způsobů řešení sporů ve stavebnictví*, a to zejména z hlediska jejich možného využití v tuzemském prostředí z důvodu podstatného zrychlení řešení sporů mezi účastníky stavebních projektů, resp. smluvními stranami.

Spory mezi účastníky projektů vznikají při jejich realizaci běžně, a to nejen u velkých a komplikovaných veřejných či privátních stavebních zakázek v České republice a všude ve světě. Jejich dopady na průběh stavby jsou nezanedbatelné, dokonce i destruktivní pro účastníky projektů, proto je třeba se jim mnohdy zabývat od úplného začátku a snažit se jim předejít. Jeden ze způsobů řešení sporů je soudní cestou, která bývá velice nákladná, zdlouhavá a často nepomáhá v udržení dobrých vztahů mezi investorem a zhotovitelem. Druhou možností je alternativní způsob řešení sporů nebo-li mimosoudní cestou.

Problematika alternativních způsobů řešení sporů v České republice a ve světě je z pohledu studenta Stavební fakulty ČVUT a budoucího stavebního inženýra velmi složitě uchopitelné téma, zejména z důvodu prolínání se více odborností zároveň, tj. odborností týkajících se právních a legislativních aspektů, znalostí okolo smluvních podmínek veřejných zakázek a konečně i odborností nutných k realizacím složitých a rozsáhlých veřejných staveb.

Jeden z alternativních způsobů řešení sporů – Rada pro spory / Dispute Board - kterému se prioritně věnuji v diplomové práci, je ve světě používán od osmdesátých let minulého století. Poprvé byl použit v USA v roce 1975 při stavbě Eisenhowerova tunelu pro dálnici Interstate 70 v Coloradu¹. Dle mého názoru a také podle dosavadních zahraničních zkušeností je tento způsob řešení sporů jedním z nejefektivnějších, a proto se mu v diplomové práci věnujeme detailněji. Nutno zmínit, že tato problematika je na našem území poměrně neprostudovaná, proto jsem si vybral toto téma. Ostatní způsoby mimosoudních řešení sporů jsou v diplomové práci taktéž představeny a diskutovány.

Rada pro spory se zpočátku využívala převážně v USA, ale s jejím postupným úspěchem a pozitivním hodnocením si získala oblibu mezi velkými organizacemi jako je Světová banka, FIDIC, kde se v roce 1995 stala součástí jedním z mechanismů pro řešení sporů. Vzorovými smluvními podmínkami FIDIC se zabýváme v samostatné kapitole, abychom čtenáři představil její hlavní myšlenky a souvislost s Radou pro spory. Využívání smluvních podmínek FIDIC u velkých veřejných zakázek

¹ CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015

je v České republice poměrně časté, přesto je využití Rady pro spory v těchto smluvních podmínkách v tuzemsku je minimální. I to je jeden z důvodů, proč jsem si zvolil toto téma, abych představil veškeré výhody a nevýhody, proces a fungování Rady pro spory.

Mezi nejvýznamnější veřejné stavební zakázky, při jejichž realizaci bude možné využít alternativní způsoby řešení sporů prostřednictvím Rady pro spory, budou bezesporu veřejné zakázky společností ČEZ, a.s., na dostavby Jaderné elektrárny Temelín a Jaderné elektrárny Dukovany, o jejichž realizaci se ucházejí zahraniční společnosti: Westinghouse Electric Company (USA), EDF (Francie) a KHNP (Korea). Možností využití Rady pro spory pro dostavbu jaderného bloku elektrárny Dukovany se zabývám v kapitole 7.1.

Obrázek 1- [Dukovany]. In: ekonomickydenik.cz [online]. 20.11.2019 [cit. 27.12.2022]. Dostupné z: <https://ekonomickydenik.cz/cesi-jednali-bruselu-poprve-dostavbe-jaderneho-bloku-dukovan/>

Cíle diplomové práce

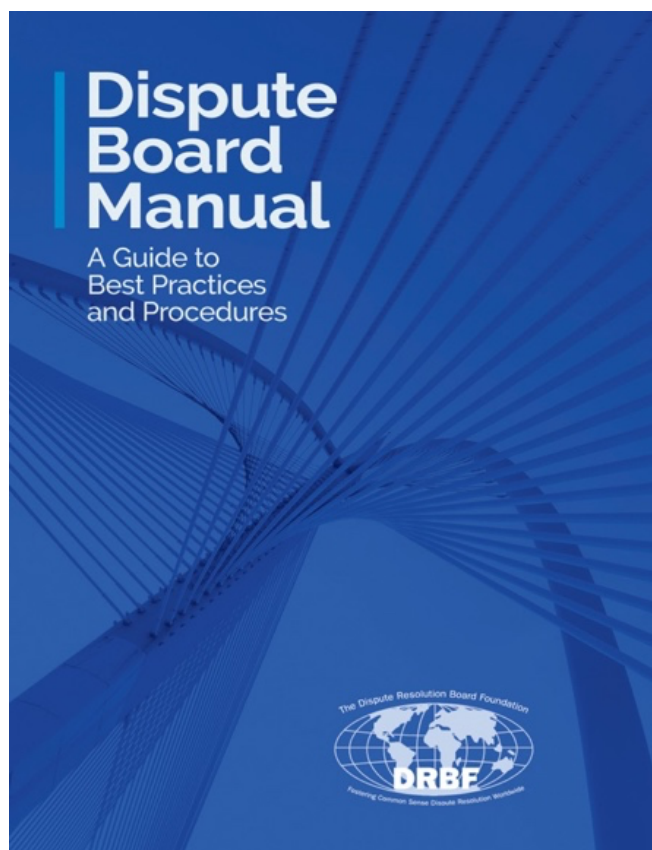
Cíle diplomové práce lze souhrnně vyjádřit následovně:

- obecné seznámení s alternativními způsoby řešení sporů
- podrobné vysvětlení specifik a fungování Rady pro spory a souvislost se smluvními podmínkami FIDIC
- návrhy a doporučení týkající se možností využití Rady pro řešení sporů v podmínkách veřejných zakázek v České republice (dostavba jaderné elektrárny Dukovany)

1.1. Rada pro spory

Existuje několik způsobů řešení sporů, včetně mediace, arbitráže, soudního řízení, adjudikace a Rady pro spory. V rozhodčím řízení a soudním řízení soudce nebo rozhodce přezkoumává důkazy o minulých událostech, aby mohl rozhodnout ve sporu. U adjudikace plní adjudikátor obdobnou roli jako soudce nebo rozhodce, ale v kratším časovém rozvrhu. Rada pro spory je specifickým typem procesu řešení sporů, který zahrnuje tři nezávislé a nestranné rozhodce jmenované stranami na začátku projektu. Rada pro spory se aktivně zapojuje do projektu prostřednictvím pravidelných návštěv staveniště a má v první řadě předcházet vzniku sporů.²

Principy, postupy ale hlavně zkušenosti s fungováním „Rady pro spory“ jsou podrobně popsány v e-book: *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*, Dispute Resolution Board Foundation, 2019, ISBN: 978-1-943070-69-5 (e-book). Tato kniha je nejzásadnějším zdrojem informací, ze které jsem v diplomové práci čerpal.

Obrázek 2 – titulní strana *Dispute Board Manual*, 2019

² CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015.

1.2. FIDIC (Fédération Internationale Des Ingénieurs-Conseils)

Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils (zkratka FIDIC; v českém jazyce se používá překlad Mezinárodní federace konzultačních inženýrů) je široce používaný soubor standardních obchodních podmínek pro stavební smlouvy. Jednou z výhod používání šablon FIDIC je, že poskytují kompletní sadu dokumentů potřebných pro úspěšnou smlouvu, včetně dílčích šablon, formulářů nabídek a postupů pro řešení sporů. Smlouvy FIDIC jsou navrženy tak, aby vyvážily **rozložení rizik mezi zadavatelem a dodavatelem**. Poskytují také alternativní způsoby řešení sporů, jako jsou rozhodčí řízení nebo jiné formy alternativního řešení sporů včetně Rady pro spory.³

1.2.1. Zákon o zadávání veřejných zakázek

Vzorové obchodní podmínky FIDIC jsou využívány jak u soukromých zakázek, tak i u veřejných zakázek. Smluvní podmínky FIDIC jsou převážně v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, možným rozporem se zákonem jsou v §100 vyhrazené změny závazků a v §222 změny závazků ze smlouvy na veřejnou zakázku, kde správce stavby dle FIDIC Red Book může určovat rozsah potenciálních nových stavebních prací, ale není jednoznačně stanoven kvantitativní obsah této změny, což je v odst. 4 §222 stanoveno následovně: „Za podstatnou změnu závazku se smlouvy na veřejnou zakázku se nepovažuje změna, která nemění celkovou povahu veřejné zakázky a jejíž hodnota je

- a) nižší než finanční limit pro nadlimitní veřejnou zakázku a
- b) nižší než
 - 1) 10 % původní hodnoty závazku, nebo
 - 2) 15 % původní hodnoty závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku na stavební práce, která není koncesí.

Pokud bude provedeno více změn, je rozhodný součet hodnot všech těchto změn.“⁴

1.3. Možnosti použití Rady pro spory v ČR

Rada pro spory v České republice v momentální chvíli není známa, prozatím se s ní můžeme setkat u vzorových podmínek FIDIC. Jednou z možností využití Rady pro spory je výstavba dostavby bloku jaderné elektrárny Dukovany. V případě, že by se

³ Klee, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011

⁴ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

využily vzorové podmínky FIDIC, může se vyskytnout Rada pro spory, která by řešila a předcházela sporům při výstavbě. Místní inženýři a stavebníci by tak mohli získat první zkušenosti s touto metodou řešení sporů.

1.4. Definice zásadních pojmů

Alternativní způsoby řešení sporů – obecně chápáno jako mimosoudní způsoby řešení sporů

Rada pro spory – z anglického výrazu Dispute Board, komise sestavená za účelem předcházení/řešení sporů, ve vzorových podmínkách FIDIC nalezneme převážně výraz Rada pro rozhodování sporů (Dispute Adjudication board), ale v našem případě se jedná o totožný význam

FIDIC – Mezinárodní federace konzultačních inženýrů

Stavební podnik – synonymum pro slovo zhotovitel

Stavební projekt – synonymum pro slovo stavební dílo

1.5. Unikátnost Rady pro spory, čeho můžeme dosáhnout?

Každá stavba je něčím výjimečná, z toho důvodu nelze předem předvídat veškerým problémům a sporům. Jedinou možností je nalezení vhodného řešení sporu z hlediska férovosti, ekonomičnosti, způsobených škod projektu. Obzvláště pro velké zakázky s dlouhou časovou výstavbou, kde hraje velkou roli vztahy mezi smluvními stranami.⁵ Rada pro spory se snaží podávat podněty na problémy v průběhu realizace projektu, čímž předchází sporům, proto přináší efektivní, praktický a nenákladný způsob řešení sporů ve stavebnictví.

2. Spory z důvodu nerespektování zákonných požadavků na stavby

Jedna ze zásadních příčin vzniku vad, poruch a sporů na stavbě je množství mnohdy prakticky současně nenaplnitelných požadavků smluv, zákonů, nařízení, vyhlášek a předpisů vč. stavebního zákona č. 183/2006 Sb. a vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby. Jejich komplexní praktická znalost není běžná ani u autorizovaných osob, které stavby navrhují a realizují. V diplomové práci se

⁵ CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015.

proto budeme věnovat kapitole zaměřené na převážně technické požadavky a projektové dokumentace staveb v naší legislativě stavebnictví.⁶

2.1. Požadavky na stavby dle stavebního zákona č. 183/2006 Sb.

Požadavky na stavby dle zákona č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)* jsou definovány zejména v **§156**:

„(1) Pro stavbu mohou být navrženy a použity jen takové výrobky, materiály a konstrukce, jejichž vlastnosti z hlediska způsobilosti stavby pro navržený účel zaručují, že stavba při správném provedení a běžné údržbě po dobu předpokládané existence splní základní požadavky na stavby.

(2) Výrobky pro stavbu, které mají rozhodující význam pro výslednou kvalitu stavby a představují zvýšenou míru ohrožení oprávněných zájmů, jsou stanoveny a posuzovány podle zvláštních právních předpisů.“⁷

S tím souvisí **§152**, **§153** a **§159**, kde je uvedena povinnost a odpovědnost stavebníka, stavbyvedoucího, stavebního dozoru a projektanta.

Z odst. (1) §152 vyplývá, že stavebník je povinen dbát na řádnou přípravu a provádění stavby, včetně terénních úprav a zařízení. Taktéž je povinen zajistit provedení a vyhodnocení zkoušek a měření předepsaných zvláštními právními předpisy.

V následujícím odst. 2 je stavebník povinen pro účely projednání záměru podle tohoto zákona opatřit předepsanou dokumentaci. Vyžaduje-li zákon zpracování projektové dokumentace osobou k tomu oprávněnou, je stavebník povinen zajistit zpracování projektové dokumentace takovou osobou, pokud nemá potřebné oprávnění sám.

2.2. Požadavky na stavby dle vyhlášky o technických požadavcích stavby

Základní požadavky na **stavby z technického hlediska** jsou jasně stanoveny ve **prováděcí vyhlášce č. 268/2009 Sb.**, *o technických požadavcích na stavby*, která byla vydána na základě zákona č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.

⁶ K datu 1.7.2023 se připravuje nový stavební zákon č. 283/2021 Sb. – v této práci se uvažuje se současným platným stavebním zákonem a vyhláškou

⁷ Zákon č. 183/2006 Sb., *o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)*.

(1) Stavba musí být navržena a provedena tak, aby byla při respektování hospodárnosti vhodná pro určené využití a aby současně splnila základní požadavky, kterými jsou:

- a) mechanická odolnost a stabilita
- b) požární bezpečnost
- c) ochrana zdraví osob a zvířat, zdravých životních podmínek a životního prostředí
- d) ochrana proti hluku
- e) bezpečnost při užívání
- f) úspora energie a tepelná ochrana⁸

S tím, že v souladu s odst. (2) a (3) § 8 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby:

(2) Stavba musí splňovat výše uvedené základní požadavky při běžné údržbě a působení běžně předvídatelných vlivů po dobu plánované životnosti stavby,

(3) Výrobky, materiály a konstrukce navržené a použité pro stavbu musí zaručit, že stavba splní výše uvedené základní požadavky.⁹

2.3. Požadavky na projektové dokumentace dle stavebního zákona

Dle odst. 1 a 3 §159 stavebního zákona č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu.

(1) Projektant je zodpovědný za „správnost, celistvost a úplnost jím zpracované územně plánovací dokumentace, územní studie a dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, zejména za respektování požadavků z hlediska ochrany veřejných zájmů a za jejich koordinaci. Je povinen dbát právních předpisů a působit v součinnosti s příslušnými orgány územního plánování a dotčenými orgány.“¹⁰

(3) „Projektant odpovídá za správnost, celistvost, úplnost a bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace a proveditelnost stavby podle této dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu. Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh.

⁸ Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby

⁹ Vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby

¹⁰ Zákon č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu

Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci stavby jako celku tím není dotčena:¹¹

Lze tím shrnout, že projektant zodpovídá za **správnost, celistvost a úplnost** projektové dokumentace, která se dále upravuje podle prováděcího předpisu, a to následovně.

Správnost – vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby a její příslušné normy

Úplnost – vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb

Celistvost – označuje se tím, že je projektová dokumentace kompletní a obsahuje všechny potřebné náležitosti pro realizaci stavby, aby zajistila bezpečnost a kvalitu stavby.

V §1 Vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb, stanovuje rozsah a obsah dokumentace stavby

- a) dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění stavby nebo zařízení,
- b) dokumentace pro vydání rozhodnutí o změně využití území,
- c) dokumentace pro vydání rozhodnutí o změně vlivu užívání stavby na území,
- d) dokumentace pro vydání společného povolení,
- e) projektové dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v §104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo projektové dokumentace pro vydání stavební povolení,
- f) projektové dokumentace pro provádění stavby,
- g) dokumentace skutečného provedení stavby.¹²

Jednotlivé rozsahy a obsahy stupních dokumentací jsou dále uvedeny v přílohách vyhlášky č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb. Například pro projektové dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v §104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo pro vydání stavebního povolení se rozsah a obsah nachází v příloze 12. Její znění přikládám do diplomové práce jako přílohu č.1

¹¹ Zákon č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu

¹² Vyhláška č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb

2.4. Požadavky na zúčastněné osoby výstavbového projektu

Mezi hlavní zúčastněné osoby výstavbového projektu dle stavebního zákona jsou stavebník, stavbyvedoucí, stavební dozor, projektant. Povinnosti a požadavky na stavebníka jsou upraveny v §152 stavebního zákona, dále povinnosti a požadavky na stavbyvedoucího a stavebního dozoru jsou upraveny v §153 stavebního zákona, kde v odst. 1 je stavbyvedoucí „povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a bezpečnosti práce.“¹³ V odst. 2 v případě výskytu závady při provádění stavby je stavbyvedoucí povinen tuto skutečnost oznámit stavebnímu úřadu. Dále je povinen pravidelně kontrolovat stavbu, spolupracovat s technickým dozorem, autorským dozorem a popřípadě koordinátorem bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.¹⁴

Dle odst. 3 je stavební dozor odpovědný spolu se stavebníkem ze „soulad prostorové polohy stavby s ověřenou dokumentací, za dodržení obecných požadavků na výstavbu, za bezbariérové užívání stavby a jiných technických předpisů a za dodržení rozhodnutí a jiných opatření vydaných k uskutečnění stavby.“¹⁵ Taktéž „osoba vykonávající stavební dozor sleduje způsob a postup provádění stavby, zejména bezpečnost instalací a provozu technických zařízení na staveništi, vhodnost ukládání a použití stavebních výrobků, materiálů a konstrukcí a vedení stavebního deníku.“¹⁶

Dále mezi zúčastněnými osobami mohou být autorizované osoby, které mají udělené oprávnění k výkonu určité činnosti od České komory architektů (ČKA) nebo České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (ČKAIT). Práva a povinnosti těchto autorizovaných osob jsou upravena dle zákona č. 360/1992 Sb. autorizační zákon, kde podle §12 je autorizovaná osoba odpovědná za odbornou úroveň výkonu vybraných činností, pro kterou má udělenou autorizaci. Je povinna vykonávat činnost osobně, popřípadě ve spolupráci s dalšími autorizovanými osobami v případě přesahující rozsah její autorizace.¹⁷

¹³ Zákon č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu

¹⁴ Zákon č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu

¹⁵ Zákon č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu

¹⁶ Zákon č. 168/2006 Sb. o územním plánování a stavebním řádu

¹⁷ Zákon č. 360/1992 Sb., autorizační zákon

3. Spory ve stavebnictví

Stavební projekty často přicházejí s vyšší mírou rizik a nebezpečí. Je důležité, aby smluvní strany jasně určily odpovědnost za tato rizika, nedorozumění nebo neshody ohledně rozdělení rizik však mohou vést ke sporům. Tyto spory mohou být způsobeny špatně sepsanými smlouvami nebo nedodržením podmínek smlouvy. V některých případech mohou být strany neochotné nebo neschopné přijmout důsledky rizik, i když jim byly přiděleny. Je důležité snažit se předcházet sporům ve stavebnictví, a pokud k nim dojde, je nezbytné, aby smlouva měla účinný systém řešení sporů. Efektivní řešení sporů ve stavebnictví by mělo být rychlé, nákladově efektivní, neformální a mělo by zahrnovat odborníky v oboru.¹⁸

3.1. Nebezpečí a rizika

Výstavbové projekty, zejména ty velké, mohou být náchylné k mnoha nebezpečím, z nichž některá mohou být nepředvídatelná nebo neznámá lidem zapojeným do projektu. Je důležité, aby strany zapojené do projektu (obvykle zadavatel a zhotovitel) identifikovaly nebezpečí a provedly analýzu rizik za účelem posouzení rizik spojených se smlouvou. Smlouva by měla obsahovat ustanovení pro řešení potenciálních nebezpečí a důsledků jejich výskytu. Pokud jde o riziko, cílem zhotovitele není je zcela eliminovat, ale uvědomit si je a řídit je způsobem, který mu poskytne konkurenční výhodu. Řízení rizik zahrnuje tři hlavní fáze:

1. identifikace nebezpečí
2. analýza rizik
3. opatření proti riziku¹⁹

3.2. Vady a poruchy

Ve stavebnictví bývá pojem vada a porucha pojímán ne zcela jednotně a názory se liší, byť ne protichůdně. V dnes již historickém pojetí z doby před rokem 1989 byla vada výrobku (objektu) definována tehdejší normou ČSN 01 0113 jako jakýkoli nesoulad s předepsanými nebo obvyklými požadavky. Z toho vyplývalo, že všechny parametry nemusely být výslovně předepsány, pokud se jednalo o běžnou vlastnost obecně známých výrobků, materiálů i objektů. A pro hodnocení jakosti byly vady rozlišovány do vad nepodstatných, podstatných a kritických.

¹⁸ Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017.

¹⁹ Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017.

Pojem porucha byl vymezen v normě ČSN 01 0102 Spolehlivost v technice. Poruchou zde byla označena ztráta schopnosti objektů plnit požadovanou funkci při zachování jeho technických, provozních a ekonomických parametrů. Přitom se norma členěním poruch zabývala velmi podrobně, pro charakterizování poruch ve stavební praxi mělo význam členění podle provozuschopnosti na poruchy kritické, úplné, částečné, havarijní a degradační.

Ve stavebnictví nejsou definice vady a poruchy vždy jednotné a mohou se u různých lidí a organizací lišit. V minulosti byla vada obecně definována tehdejší normou ČSN 01 0113 jako jakákoli odchylka od předepsaných nebo obvyklých požadavků na výrobek nebo předmět i na objekt. Kvalita byla často hodnocena klasifikací vad jako nepodstatných, zásadních nebo kritických.

Porucha byla definována v normě ČSN 01 0102 jako ztráta schopnosti objektu plnit požadovanou funkci při zachování technických, provozních a ekonomických parametrů. Poruchy v konstrukci lze klasifikovat jako kritické, úplné, částečné, havarijní nebo degradační poruchy. Ve stavebnictví lze vady a poruchy rozdělit na:

- Nestatické poruchy - Tyto vady a poruchy nemusí ohrozit statiku a bezpečnost stavby, ale mohou negativně ovlivnit předepsané vlastnosti budovy a jejich jednotlivé části.
- Statické poruchy – Tyto vady a poruchy vznikají v důsledku neschopnosti konstrukce plnit svou primární funkci a mohou být zvláště nebezpečné, protože mohou vést k úplnému zničení objektu.²⁰

3.3. Jak sporům předcházet?

Stavební postupy, které upřednostňují ekonomické a materiální zájmy, mají tendenci upřednostňovat náklady před kvalitou, což vede k problémům při stavbě díla. Tyto problémy, jako jsou vady a poruchy, mohou vést ke sporům mezi dodavateli a zadavateli o náklady na jejich opravu. Tyto spory mohou být drahé, časově náročné a často neposkytují uspokojivé řešení. Aby se minimalizoval výskyt těchto sporů, je důležité upřednostnit kvalitu v procesu výstavby a zajistit, aby byla zajištěna správná příprava, projektování a dozor. Kromě toho může efektivní komunikace a spolupráce mezi všemi stranami zapojenými do procesu výstavby pomoci snížit pravděpodobnost sporů.²¹

²⁰ Tichomirov, Vladimír. *Optimalizace technického řešení jako podpůrný prostředek při mediaci v obchodních sporech o vady a poruchy ve stavebnictví*. 2019.

²¹ Tichomirov, Vladimír. *Optimalizace technického řešení jako podpůrný prostředek při mediaci v obchodních sporech o vady a poruchy ve stavebnictví*. 2019.

„Mnohým sporům může být zamezeno, drží-li se smluvní strany 4 následujících opatření:

1. Zajistit smluvní strany k finální verzi smlouvy před zahájením prací.
2. Jasně definovat výkazy, standardy prací v předinvestiční fázi stavby.
3. Zajistit smluvní podmínky z hlediska férovosti a srozumitelnosti, pokud možno využívat standardizované obchodní podmínky.
4. Obsažení řešení sporů ve smluvních podmínkách, oznámení potenciálních sporů, struktura řešení sporů.“²²

4. FIDIC

Mezinárodní federace konzultačních inženýrů (FIDIC) se sídlem ve švýcarském Lausanne byla založena v roce 1913 ve Francii. Jde o nevládní organizaci uznávanou organizací Spojených národů, významnými světovými bankami, Evropskou komisí a dalšími mezinárodními institucemi. Organizace si klade za cíl prosazovat zájmy svých členských sdružení a šířit informace ve prospěch svých členů. FIDIC získal značný význam po druhé světové válce, kdy se začal rozšiřovat a nyní zahrnuje členské asociace z více než 90 zemí světa. V roce 1957 vydal FIDIC první vydání Smluvních podmínek pro výstavbu, známé také jako „Červená kniha“, které vytvořily pověst FIDIC jako lídra ve stavebnictví. Jak se stavební průmysl dále vyvíjel, FIDIC revidoval a aktualizoval původní verzi Červené knihy, přičemž nejpoužívanějším vydáním je první vydání vydané v roce 1978, které obsahuje čtyři základní knihy. „Podle stanov FIDIC jsou aktuálními cíli:

1. zastupovat globálně odvětví konzultačních inženýrů,
2. zvyšovat image konzultačních inženýrů,
3. být autoritou ve vztahu k obchodní praxi,
4. podporovat vývoj globálního a růstu schopného odvětví konzultačních inženýrů,
5. podporovat jakost,
6. aktivně podporovat shodu s etickými kodexy a poctivost obchodníků
7. podporovat závazek udržitelného rozvoje.

²² Gaitskell, Robert. *Construction Dispute Resolution hand book Engineers' Dispute Resolution handbook*. Second edition. ICE Publishing. 2011.

Jedním z členů federace je i Česká asociace konzultačních inženýrů (CACE).²³

4.1. Správce stavby

Tradičním postupem při správě zakázky je využití tzv. správce stavby (jak se v ČR překládá původní výraz the Engineer). Správce stavby je zodpovědný za všechny aspekty výstavby, včetně plánování, koordinace, dohled nad pracemi na stavbě současně dohlíží na dodržování termínů, rozpočtu, kvality prací na stavbě a komunikaci mezi všemi zúčastněnými stranami, včetně zadavatele(ů), projektanta(ů), dodavatele(ů) a subdodavatelů.

Správce stavby podle smluvních podmínek FIDIC je zodpovědný za řešení problémů, které se vyskytnou během výstavby a zajišťuje, aby byly všechny práce provedeny v souladu s platnými zákony a předpisy. Zadavatel na svoje vlastní náklady jmenuje správce stavby.²⁴ Obvykle to je osoba zastupující firmu nebo skupinu konzultačních inženýrů, neměla by to být osoba zaměstnaná zadavatelem, neboť má pravomoci rozhodovat o nárocích zhotovitele.

4.2. Claimová agenda

Dle Dr. L. Klee „slovo „claim“ je českém překladu nárok je definován ve vzorech FIDIC jako specifický požadavek jedné ze smluvních stran, který může být předán správcí stavby na základě smlouvou ustanovené skutečnosti či jinak v souvislosti se smlouvou a pro jeho uplatnění smlouva předvídá určitý postup, jehož dodržením je podmíněno úspěšné domožení se požadavku.“²⁵

Mezi základními principy FIDIC Red Book patří claimy, které se mají řešit férově, transparentně a rychle. Smluvní strana, která si žádá o nárok, tak musí vyhotovit zřetelné a detailní odůvodnění jejich nároku a druhá smluvní strana musí přijmout nárok férově a nestranně. Pokud je nárok uznán, smluvní strany by měly společně písemně vyhotovit dohodu o usmíření.

Ve FIDIC Red Book je sepsán specifický postup pro vyhotovení nároku. Např. jakýkoliv nárok musí být sepsán v písemné formě a druhá smluvní strana musí obdržet oznámení o nároku do určité časové lhůty (běžně do 28 dní). Druhá smluvní strana musí poté odpovědět do určité doby, zda-li uznává, či neuznává nárok nebo může požadovat o dodatečné informace.

²³ Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012.

²⁴ Tomek, Aleš. *Práva a povinnosti objednatele a zhotovitele při realizace staveb – role jednotlivých subjektů a možnosti dané obchodními podmínkami*. [online ppt prezentace]

²⁵ Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012.

Pokud se smluvní strany dostanou do rozporu nároku, tak nastává spor, který se řeší dle následující kapitole.

4.3. Řešení sporů podle FIDIC

Rady pro rozhodování sporů (DAB) byly zavedeny do vzorových smluv FIDIC v roce 1995 v článku 20 „Červené knihy“ a od té doby se staly běžnou součástí většiny vzorů FIDIC a mnoha dalších smluv. Smlouvy FIDIC obsahují podrobné přílohy s pravidly pro proces Rady pro rozhodování sporů DAB. Současné vzory FIDIC (1999 první vydání) mají čtyři úrovně řešení sporů a vytvářejí hierarchickou strukturu. Správce stavby na první úrovni slouží jako mediátor, který se v této roli převážně snaží zabránit sporům (Dispute Avoidance). Druhá úroveň spočívá ve využití adjudikace prostřednictvím Rady pro rozhodování sporu DAB. Třetí úroveň zahrnuje smluvně upravené jednání mezi stranami s cílem pokusit se spor vyřešit smírnou cestou a čtvrtou úrovní je rozhodčí řízení.

Správce stavby je odpovědný za rozhodnutí o claimu poté, co byla řádně oznámena a posouzena v souladu se smlouvou. Před provedením rozhodnutí je správce stavby povinen pokusit se stranám pomoci dosáhnout dohody prostřednictvím mediace. Rozhodnutí Správce stavby musí být vydáno do 42 dnů od obdržení oznámení claimu jedné ze stran. Nejsou-li strany s rozhodnutím Správce stavby spokojeny, mohou požádat, aby spor projednala Rada pro rozhodování sporu DAB v souladu se smlouvou. Rada pro rozhodování sporu DAB musí o sporu rozhodnout do 84 dnů od jeho předložení. Tento proces určování claimu Správcem stavby není považován za formální spor, ale spíše za smluvní mechanismus řešení claimů stran. Často se stává, že je tento mechanismus smluvními stranami vnímán jako spor. Nejnovější model FIDIC, model DBO, obsahuje ustanovení (podčlánek 20.5), která zdůrazňují potenciál Rady pro rozhodování sporů DAB působit jako prostředník při řešení sporů, které mohou vzniknout během realizace smlouvy. Strany mohou kdykoli požádat o pomoc nebo neformální diskusi s Radou pro rozhodování sporů DAB, Rada pro rozhodování sporů DAB však není vázána žádnými postoji přijatými během neformálního procesu pomoci v budoucích sporech nebo rozhodnutích.

Před zahájením rozhodčího řízení podle vzorů FIDIC jsou strany povinny pokusit se spor vyřešit smírnou cestou. To platí v případě, že smluvní strany nejsou spokojeny s rozhodnutím Rady pro rozhodování sporů DAB a ještě neuplynula lhůta pro předložení sporu DAB (28 dní). Proces smírného narovnání je ustanoven v podčlánku 20.5, který může zahrnovat odborné posouzení, mediaci nebo jiné metody. Pokud

spor nelze vyřešit smírnou cestou, rozhodčí doložka v podčlátku 20.6 vyžaduje, aby byl spor předložen k arbitráži u Mezinárodní obchodní komory v Paříži.²⁶

4.4. CACE

Česká asociace konzultačních inženýrů (CACE) byla založena v roce 1991, která sdružuje konzultační inženýrské firmy a jednotlivce působící v České republice. Jejím cílem je podporovat rozvoj a zlepšování kvality konzultačního inženýrství a zastupovat zájmy členů asociace. „Prvotním cílem CACE bylo navázat kontakty s evropskými i světovými konzultačními strukturami a pokusit se převzít od nich zkušenosti a pravidla pro zadávání projektů, způsoby výběru a hodnocení konzultantů, posuzování jejich kvalifikace, etická pravidla atd. a zapojit se postupně do těchto mezinárodních aktivit.“²⁷ CACE je od roku 1992 členem mezinárodní organizace FIDIC a od roku 1998 členem EFCA. Asociace spolupracuje také s dalšími profesními společnostmi a organizacemi v oblasti stavebnictví a inženýrství v České republice i v zahraničí.

CACE organizuje odborné akce, konference a semináře zaměřené na rozvoj profesních znalostí, dovedností a podporuje výměnu zkušeností a znalostí ze zahraničí. Momentálně se zaměřuje na tvorbu a aktualizaci legislativních předpisů a zákonů, týkajících se konzultační praxe a výkonu povolání konzultantů, spolupráci se sekretariáty FIDIC a EFCA a další ostatní národní asociace za účelem koordinace činností a s cílem výměny zkušeností a získaných informací viz. (www.cace.cz)

5. Způsoby mimosoudních řešení sporů

S postupující, stále vyšší, organizovaností společnosti převládá trend používání státní moci k vytvoření normativních pravidel a řešení sporů pomocí státních orgánů, jako jsou soudy a správní úřady. Tato metoda se stala v posledních stoletích v naší společnosti dominantním způsobem řešení sporů a považuje se za běžný a standardní způsob řešení konfliktů. Spolu s růstem mezinárodního obchodu a rozvojem komunikace (díky novým technickým možnostem) se uskutečňují snahy o vytvoření metod pro dobrovolné řešení konfliktů. Tyto metody, obecně známé jako alternativní řešení sporů (ADR), jsou alternativou k řešení sporů pomocí státních orgánů nebo veřejné moci. Termín ADR může být také použit metaforicky jako

²⁶ Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017.

²⁷ <https://www.cace.cz/o-asociaci/>

přátelské řešení sporů, což podtrhuje jeho alternativní povahu vůči nepřátelskému řešení sporů prostřednictvím soudů a jiných orgánů využívajících státní autoritu.²⁸

Mezi nejpoužívanější alternativní způsoby řešení sporů ve stavebnictví patří arbitráž (popř. rozhodčí řízení), mediace, adjudikace, rada pro spory. Jejich hierarchické rozdělení podle vymahatelnosti bude vypadat následovně (od soudního řízení dále):

5.1. Arbitráž

Arbitráž (též rozhodčí řízení) je jeden z alternativních řešení sporů, které zahrnuje řešení sporů pomocí nezávislých a nestranných rozhodců, nikoli prostřednictvím soudů. Je neveřejné a je obecně rychlejší a cenově výhodnější než tradiční soudní řízení. Výsledkem rozhodčího řízení je rozhodčí nález, který je vykonatelný. V České republice se použití rozhodčího řízení řídí zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu cizích rozhodčích nálezů. Tento zákon umožňuje použití rozhodčího řízení ve většině soukromoprávních sporů, ve kterých se strany dohodnou na řešení sporu formou rozhodčím řízením. Z rozhodčího řízení jsou však vyjmuty spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí, incidenční spory a spotřebitelské spory.²⁹ Z důvodu široké rozsáhlosti tématiky a právní povahy arbitráže, se budeme v této kapitole zaměřovat jen na nejdůležitější aspekty, a to v rámci českého práva.

„Vzhledem k odlišným přístupům k rozhodčímu řízení a jeho postavení v systému řešení sporů rozeznáváme různé teorie rozhodčího řízení:

- a. Teorie jurisdikční
- b. Teorie smluvní
- c. Teorie smíšená
- d. Teorie autonomní³⁰

Teorie jurisdikční – vychází z předpokladu, kdy je rozhodce v podobném postavení jako soudce, rozhodce má stejnou rozhodovací pravomoc jako soudce a je mu pravomoc svěřena na základě zákona. Tato pravomoc dále musí být písemně zformulována v platné dohodě stran (tzv. rozhodčí doložka) a dále zásadní podmínkou pro zahájení arbitráže je **arbitrabilita sporu**.³¹ „Dle českého práva je

²⁸ Janků, Martin. *Rozhodčí řízení: alternativní způsoby rozhodování sporů*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

²⁹ Holá, L. HRNČIŘÍKOVÁ, M. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017.

³⁰ Holá, L. HRNČIŘÍKOVÁ, M. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017.

³¹ Janků, Martin. *Rozhodčí řízení: alternativní způsoby rozhodování sporů*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

rozhodčí řízení přípustné pouze v případě sporu, který kumulativně splňuje tyto podmínky:

- má majetkovou povahu,
- k jeho projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o němž to stanoví zvláštní zákon,
- Jestliže strany by mohly o předmětu sporu uzavřít smír.³²

Teorie smluvní – u této teorie rozhodci nemají pověřenou pravomoc zákonem, nýbrž danou základním dokumentem a tím je rozhodčí smlouva, která umožňuje rozhodcům mít pravomoc rozhodovat.

Teorie smíšená – zde je pravomoc rozhodců tvořena jak rozhodčí smlouvou, tak i zákonem. Rozhodčí smlouvou je smluvním stranám umožněno rozhodčí řízení, které projedná o sporu a vydá konečné, závazné a vykonatelné rozhodnutí jako soudce.

Teorie autonomní – Tato teorie se „projevuje především v mezinárodním rozhodčím řízení a rozhodčím řízení mezi státy. Tato teorie se snaží popřít vliv národního právního řádu místa rozhodčího řízení (tzv. sudiště) na mezinárodní rozhodčí řízení a chápe rozhodčí řízení jako řízení *sui generis*.“³³

Jak již bylo zmíněno, základním požadavkem rozhodčí řízení je rozhodčí smlouva, která stanovuje, že spory budou rozhodovat jeden či více nezávislých rozhodců, aby vyhotovili pravomocné, závazné rozhodnutí. Úpravu této rozhodčí smlouvy můžeme nalézt v prvním odst. §2 zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, který pojednává o tom, že se strany mohou dohodnout o majetkových sporech, s výjimkou sporů ze smluv, které se spotřebitelem uzavírá podnikatel, sporů vzniklých v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenčních sporů, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon, má rozhodovat jeden nebo více rozhodců anebo stálý rozhodčí soud (rozhodčí smlouva).³⁴

Rozhodčí řízení můžeme dělit na 4 druhy, a) ad hoc, b) institucionální, c) fakultativní, d) obligatorní

- a) Rozhodčí řízení ad hoc – jedná se o způsob rozhodčího řízení, kdy smluvním stranám bude rozhodovat jeden či více rozhodců, které si samy strany vyberou či k tomu bude pověřena osoba. Smluvní strany si určují vlastní procesní

³² Holá, L. HRNČIŘÍKOVÁ, M. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017.

³³ Holá, L. HRNČIŘÍKOVÁ, M. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017.

³⁴ Zákon č. 194/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů

pravidla pro rozhodčí řízení a výběr rozhodce, ale musejí být v souladu s místními ustanoveními právních norem upravující rozhodčí řízení.

- b) Rozhodčí řízení institucionální – způsob, který projednává spor před stálými rozhodčími institucemi, tzv. rozhodčí soudy. Tyto rozhodčí soudy se řídí podle právních předpisů států, v nichž mají své sídlo. Každý stálý rozhodčí soud má vlastní pravidla, podle kterých rozhodčí řízení probíhá. Nejznámější rozhodčí soud v ČR je Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (zkr. RSHK).
- c) Rozhodčí řízení fakultativní – taktéž nazýváno dobrovolné rozhodčí řízení, protože smluvní strany přistupují k uzavření rozhodčí smlouvě a rozhodčímu řízení dobrovolně.
- d) Rozhodčí řízení obligatorní – k zahájení tohoto druhu rozhodčího řízení není potřebná rozhodčí smlouva, neboť dle mezinárodní smlouvy nebo vnitrostátního právního předpisu stačí podat žalobu u příslušného rozhodce nebo rozhodčího soudu.³⁵

Procesní náležitosti arbitráže

Rozhodčí řízení podle zákona o rozhodčím řízení začíná podáním žaloby a jejím doručením stálému rozhodčímu soudu nebo rozhodci. Zákon vymezuje některé procesní náležitosti, jako je možnost vznést námitky proti příslušnosti obecného soudu a povinnost rozhodců určit si svou příslušnost a věc rychle a efektivně vyřídit. Konkrétní náležitosti nároku mohou být uvedeny v řádu stálého rozhodčího soudu. Rozhodci v průběhu řízení odpovídají za splnění nezbytných procesních podmínek, včetně platnosti rozhodčí smlouvy. Rozhodci mají pravomoc určit svou vlastní jurisdikci a v případě potřeby řízení zastavit. Rozhodčí řízení se obvykle vede ústně a neveřejně, přičemž obě strany mají rovné příležitosti přednést svůj případ a zjistit skutkový stav věci.

Rozhodčí nález

Výsledkem rozhodčího řízení je rozhodčí nález, který je právně závazným rozhodnutím rozhodce. Rozhodčí nález musí mít písemnou formu a musí být doručena oběma stranám a musí obsahovat doložku právní moci s datem nabytí právní moci a podpisem oprávněné osoby. Pokud rozhodčí řízení nevede k nálezu, může být ukončeno usnesením v případech, jako je nedostatek pravomoci

³⁵ Janků, Martin. *Rozhodčí řízení: alternativní způsoby rozhodování sporů*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015.

rozhodce, zpětvzetím žaloby. Rozhodčí smlouva však zůstává v platnosti i v případě přerušování řízení, takže je možné, aby jedna ze stran požádala o opětovné zahájení řízení.

5.2. Rada pro spory

Jak bylo zmíněno na začátku diplomové práce, Rada pro spory je uskupení 1 až 3 odborných členů zabývajících předcházením, poté řešením sporů. Podrobnější informace o Radě pro spory jsou popsány v následující kapitole 6.

5.3. Adjudikace

Pojem adjudikace lze chápat jako jeden ze způsobů mimosoudních řešení sporů, jakožto „výrok soudního rozhodčí, kterým je jedné ze stran sporu přiřknuta určitá věc nebo právo“³⁶ pojem se též využívá v mezinárodním právu, kde jde o způsob nabytí části státního území.³⁷

Adjudikace je běžná metoda mimosoudních řešení sporů ve stavebnictví v anglosaských zemích. Využití adjudikace v České republice je doposud neznáma, a to díky chybějící legislativě. Adjudikace se typicky zaměřuje na spory ohledně plateb, vad, prodloužení časové lhůty výstavby. Je to časově, nákladově omezený proces, který se snaží přinést jednoznačné a konečné řešení sporů. Proces adjudikace je řízen třetí nezávislou osobou, tzv. Adjudikátor, který je odborníkem pro danou oblast řešeného sporu, řeší spory mezi smluvními stranami. Rozhodnutí adjudikátora je obvykle závazné, může však postoupit k další diskusi či řešení sporu formou rozhodčího řízení. Tato metoda je navržena tak, aby vyřešila spor rychle, efektivně a umožnila smluvním stranám pokračovat ve výstavbě. Často je tato metoda pojmenována jako „zaplať teď, dohaduj se později“.³⁸ Obvykle je rychlejší a méně nákladnější než soudní řízení, z důvodu neformálního vystoupení a řízení může být adjudikace dokončena v krátkém časovém horizontu. Jedná se o podobný princip jako rozhodčí řízení, kdy zákonem či smlouvou je smluvním stranám stanoveno právo k postoupení sporu k adjudikaci, ale na rozdíl od arbitráže rozhodnutí adjudikátora nemá právní vymahatelnost, dokud není adjudikace uzákoněna jako je ve Spojeném království. Rozhodnutí adjudikátora může být sice konečné a závazné, ale smluvní strany mohou nesouhlasit s rozhodnutím a zahájit

³⁶ <https://cs.wikipedia.org/wiki/Adjudikace>

³⁷ Potočný, Miroslav; Ondřej, Jan. Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část. Praha: C.H. Beck, 2006.

³⁸ Gaitskell, Robert. *Construction Dispute Resolution hand book Engineers' Dispute Resolution handbook*. Second edition. ICE Publishing. 2011

rozhodčí řízení či soud. Vydané rozhodnutí adjudikátora sice smluvní strany mohou odmítnout, ale může sloužit jako podklad expertního vyjádření pro další výše zmíněné řízení.

Adjudikace má velice podobné rysy jako Rada pro spory, neboť Rada pro spory vychází ze základních myšlenek adjudikace, ale snaží se rozšířit působení Rady pro spory nejen v řešení sporů.

Při výskytu sporu musí smluvní strany do 7 dnů vybrat adjudikátora, který bude rozhodovat o sporu, ten poté musí do 4 týdnů písemně potvrdit o přijetí role adjudikátora. Po přijetí musí adjudikátor do 28 dní vydat rozhodnutí sporu.³⁹

Jak bylo uvedeno výše, v některých zemích je již adjudikace uzákoněna. Spojené království ve stavebním zákoně, Austrálie, Maďarsko s podobným principem řešení sporů taktéž uzákoněném ve stavebním zákoně. Využití adjudikace v zemích, které nemají adjudikaci stanovenou zákonem, je možné pouze při uvedení v podmínkách smlouvy. Tím se dostáváme k rozdělení adjudikace na smluvní a zákonnou.

Smluvní adjudikace

V podobném případě jako u rozhodčího řízení, která umožňuje smluvním stranám zahrnout adjudikaci jako způsob řešení sporu a přenechat rozhodci (adjudikátorovi) pravomoc o sporu rozhodnout.

V České republice se využívá adjudikace pouze smluvně (v současnosti není adjudikace uzákoněna), neboť tato metoda řešení sporů není nijak v tuzemsku známá ani ověřená.

Zákonná adjudikace

Jednou z prvních zemí, ve které byla zavedena zákonná adjudikace, je Spojené království, a to v roce 1998 v tamějším stavebním zákoně, kdy smluvní strany ve smlouvách o dílo výstavbových projektů měli možnost a povinnost jednostranně postupovat vyskytující se spory k řešení formou adjudikace v průběhu realizace projektu. Z důvodu rostoucích sporů (ve Spojeném království), které se většinou řešily formou arbitráže či soudů, byla potřeba implementovat adjudikaci do zákona, neboť soudní řízení byla často nákladnější, časově náročnější, a hlavně neefektivní kvůli složitým technickým problémům, což mělo velký vliv na finanční tok výstavbových projektů. Zavedením adjudikace se situace výrazně zlepšila.

³⁹ CIC. User's guide to adjudication. (online)

Nutno podotknout, že s řešením sporů formou adjudikace se potkala jen velmi malá oblast zemí, avšak ze zkušeností Spojeného království lze vidět, že tato metoda je efektivní, rychlá, levná a má perspektivní budoucnost.⁴⁰

5.4. Mediace

Mediace je dalším důležitým způsobem řešení sporů mimosoudní cestou, při níž je konflikt projednáván třetí nezávislou osobou, tzv. mediátor, který se snaží smluvním stranám pomoci z hlediska komunikace a dorozumívání.⁴¹ V praxi se často vyskytují případy, kdy spor projednává více než jeden mediátor. V takových případech nastává řada problémů, protože je náročnější ve větším počtu mediátorů nalézt jednotný společný postoj.

Osoba mediátora by měla být nezávislým, kvalifikovaným a nestranným účastníkem řízení, který dokáže vytvořit smluvním stranám takové prostředí, které je navede ke společné spolupráci a následně vyřešení sporu vlastním jednáním, neboť pravomoci mediátora jsou vymezena, na základě mediační smlouvy. Mediátor by neměl nijak zasahovat do technických náležitostí řešených sporů či obecně nalezených řešení, je plně zodpovědný pouze za proces zvládnutí sporu jako např.

- pomoc smluvním stranám pochopit podstatu problému
- podporuje smluvní strany ke vzájemné spolupráci
- snaha usmířit konfliktní vztahy
- najít způsob řešení sporu, které bude pro obě smluvní strany přijatelné⁴²

Cílem mediace není pouze pouhé vyřešení sporu, ale hlavně dosažení **spokojenosti** výsledků, účastníků a s průběhem mediace.

Česká republika má dva zákony, které upravují mediaci, a to zákon č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě, která projednává mediaci v trestním řízení, a zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a změně některých zákonů (zákon o mediaci), který upravuje mediační řízení.

⁴⁰ Klee, Lukáš; Ručka, Ondřej. Efektivní řešení sporů ve stavebnictví – adjudikace prostřednictvím rady pro řešení spor (online)

⁴¹ Janků, Martin. *Rozhodčí řízení: alternativní způsoby rozhodování sporů*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015

⁴² Holá, L. HRNČIŘÍKOVÁ, M. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017.

Druhy mediace – Mediace může mít různé podoby z hlediska povahy a metody, kterými se mediátor řídí.

Zájmová mediace – nejpoužívanější způsob mediace, kdy podstatnou prací mediátora je nalézt cestu pro smluvní strany, která navede strany k nalezení výhodného řešení pro všechny zúčastněné.

Nároková mediace – mediátor má podobnou roli jako rozhodce u rozhodčího řízení, kdy analyzuje, řeší sporné otázky, zpracovává odborný posudek a vydává nezávazné rozhodnutí, které je v souladu s právem, a smluvní strany mohou výsledek řízení dobrovolně přijmout, či odmítnout. Nutno poznamenat, že v ČR se tento druh mediace nevyužívá, neboť je v rozporu se zákonem o mediaci, konkrétně v odst. 2 §8 zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a změně některých zákonů, který stanovuje: „Mediátor nesmí ohledně konfliktu, ve kterém vede nebo vedl mediaci nebo činil kroky k přípravě mediace, poskytovat právní služby podle jiného právního předpisu, i když je jinak k jejich poskytování oprávněn. Za právní službu se nepovažuje vyjádření právního názoru mediátora v průběhu mediace na věc stran konfliktu nebo některou její dílčí otázku.“⁴³

Mediace ze zákona – smyslem této metody mediace je zákonným ustanovením donutit smluvní strany k využití mediace, která je rychlejší a účinnější než soudní řízení. V ČR se převážně používá mediace na základě dobrovolnosti a nelze ji nařídit.

Mediace soudní – jedná se o situaci, kdy je mediace nařízena soudem. Často se jedná o propagaci mediace smluvním stranám, aby se strany seznámily s možností řešení sporů jinou formou než soudním řízením.

Mediace z vůle stran – jedná se o nejčastější způsob využití mediace, kdy smluvní strany řeší spory smírnou cestou a dodržením domluvené dohody

Mediace z vůle stran rozdělujeme do dvou skupin:

- **Smluvní** – při podpisu hlavní smlouvy se smluvní strany dohodnou na ustanovení tzv. mediační doložky, která zavazuje smluvní strany k využití mediace v případě výskytu sporu.
- **Mimosmluvní** – smluvní strany se vzájemně ústně domluví na formě řešení sporů, a to mediací, ale není písemně uzavřena smlouva či ustanovena mediační doložka ve hlavní smlouvě.

Mediace má široké spektrum využití, a to např. v rodinné mediaci (manželské spory, příbuzenské spory atd.), firemní mediaci (pracovněprávní spory, spory mezi

⁴³ Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci a změně některých zákonů

spolumajiteli firmy), občanské mediaci (sousedské spory, majetkové spory) a obchodní mediaci (obchodní spory, nedodržení obchodních smluv, kvalita výrobků, reklamace, spory o dlužných částkách).⁴⁴

Procesní náležitosti mediace

Řízení mediace vzniká na základě mediační doložky, která pouze smluvně zavazuje smluvní strany k řešení sporů formou mediace. Sporné strany se pořád mohou obrátit na rozhodčí řízení či obecný soud.

Proces mediace se dá rozdělit do sedmi fází:

- 1) Premediační fáze – fáze, kdy se analyzuje veškeré předpoklady ke sporu
- 2) Zahájení mediace – mediátor seznamuje smluvní strany s průběhem mediace
- 3) Sběr informací – snaha získat od smluvních stran, co nejvíce užitečných informací
- 4) Porozumění zájmům – smluvní strany si sdílejí jejich postoje a názory
- 5) Hledání východiska – mediátor v této fázi se snaží nalézt nejlepší řešení pro obě smluvní strany
- 6) Vyjednávání – vytváří se zde první společné dohody smluvních stran
- 7) Ukončení mediace – mediátor shrnuje celý průběh a výsledek mediace, který sepíše do písemné formy mediační dohody

Výsledkem mediačního procesu je mediační dohoda, které představuje nalezení vhodného řešení pro obě smluvní strany. V případě, že se smluvní strany neshodnou na společném řešení, tak mediační proces může mít možné tři následující výstupy:

- 1) Dohoda o odkladu – smluvní strany se dohodnou na možném dalším pokračování mediace
- 2) Dohoda o nedohodě – smluvní strany nejsou schopny se shodnout a nelze najít společné řešení
- 3) Nedosažení dohody – smluvní strany včetně mediátora rezignují a ukončují mediační proces

Ve stavební praxi se často vyskytuje situace, kdy se sporné smluvní strany obrací na znalce s požadavkem na vypracování znaleckého posudku, ale po detailnějším projednání o tom, s jakým účelem by znalecký posudek měl sloužit, zda byl spor řešen právně a povyjasnění ceny znaleckého posudku se zjistí, že znalecký posudek potřeba není, ale byla by potřeba odborné vyjádření, ovšem odborné vyjádření

⁴⁴ Janotová, Magda. *Mediace*, Praha: Ústav práva a právní vědy, o.p.s. 2014.

nemusí být vždy protistranou přijato jako podklad pro řešení případu a z tohoto důvodu se vypracovává tzv. „premediační analýza.“ Tato premediační analýza vyhodnocuje veškerý průběh sporu, analýzu technologických postupů stavebních prací, závažnost vad a poruch, jejich možné odstranění a vyhodnocení do případného soudního sporu.

6. Rada pro spory

Každá stavba je jedinečná, což může přispívat k nedostatku kolektivní paměti mezi účastníky stavebních projektů.⁴⁵ V důsledku toho na staveništích často vznikají podobné typy sporů, což vede ke zbytečnému vynaložení času, úsilí a zdrojů, zejména v právním odvětví. Inženýři mohou být vyzváni, aby svědčili u soudu, spíše, než aby se zaměřovali na své projekty. Často se má za to, že dobře propracovaná smlouva a projektová dokumentace může výrazně, omezit nebo dokonce odstranit spory ve stavebnictví, ale to není reálné vzhledem k míře nejistoty a nepředvídatelnosti. Strany stavební smlouvy proto potřebují nástroj pro řešení sporů, který je spravedlivý, účinný a minimalizuje narušení řádného provádění díla.⁴⁶

6.1. Historický vývoj

Koncept "Rady pro spory (Dispute Board)" se rozšířil nejvíce v USA, kde je ve větší míře užíván již déle než 30 let, přičemž první zdokumentovaná užití sahají dokonce až do 60. let 20. století, kdy byly takové komise využity při výstavbě přehrady Boundary Dam ve státě Washington, kde tehdejší Rada jednotných konzultantů byla pozvána k pokračování řízení a řešení sporů a ostatních náležitostí, a tím vznikla prvotní myšlenka Rady pro spory.

V roce 1972 Národní komise pro tunelové technologie provedla ve Spojených státech amerických studii způsobů vylepšení smluvních vztahů v podzemních konstrukcích. Studie byla dokončena publikací *Better Contracting for Underground Construction* v roce 1974, která vytyčila veškeré negativní důsledky sporů, nároků a soudních řízení ve stavebnictví. Jako odpověď na tuto publikaci vznikla první Rada pro spory v roce 1975 pro výstavbu Eisenhowerova tunelu v Coloradu.⁴⁷

Způsob řešení sporů Rady pro spory byla velmi úspěšná oproti tehdejším metodám řešení sporů. Rada pro spory dokázala vyřešit 3 klíčové spory bez vyhrocení situace

⁴⁵ CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015.

⁴⁶ Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. 2.vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017.

⁴⁷ CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015

a v přátelském prostředí mezi smluvními stranami v průběhu realizace výstavbového projektu. Smluvní strany byly spokojeny s výsledkem řešení, které znamenalo úsporu zbytečných nákladů a času. Úspěch Rady pro spory byl velice pozitivně hodnocena smluvními stranami a tím se stala Rada pro spory vzorem pro řešení sporů ve stavebnictví ve Spojených státech amerických. S tímto úspěchem se postupně Rada pro spory rozšířila mimo Spojené státy, a to konkrétně do Hondurasu v roce 1980 při výstavbě vodní elektrárny El Cajón Dam. V roce 1995 Světová banka vydala aktualizovanou verzi standardizovaného dokumentu pro zadávání zakázek tzv. Procurement of Works, který dával možnost dlužníkům využívat tříčlennou Radu pro spory v případě sporu. Tříčlenná Rada pro spory byla povinná pro smlouvy, které cenově přesahovaly 50 milionů amerických dolarů. Později v tomto roce Mezinárodní federace konzultačních inženýrů (FIDIC) představila koncept Rady pro řešení sporů (DAB) ve své Oranžové knize. V roce 1999 FIDIC přidal jak trvalou, tak ad hoc Radu pro řešení sporů do svých vzorových obchodních podmínek, v Červené knize se objevila trvalá Rada pro řešení sporů a ve Žluté knize a Stříbrné knize se objevila ad hoc Rada pro řešení sporů. V roce 2017 se ve všech knihách FIDIC objevil koncept Rady pro spory ve formě Rada pro řešení sporů (DAB) a Rada pro předcházení sporů (DAAB).⁴⁸

DRBF – Dispute Resolution Board Foundation, v českém překladu Nadace rad pro řešení sporů (dále jen „nadace DRBF“), byla založena v roce 1996 jako nezisková organizace zkušených profesionálů v řešení sporů ve stavebnictví, jejím cílem je podporovat využití Rady pro spory (DB) a slouží jako naučný zdroj pro výměnu zkušeností, znalostí a informací pro zadavatele, zhotovitele a členy Rady pro spory. Ve stejném roce nadace vydala svoji první knihu na Rady pro spory zvanou Construction Dispute Review Board Manual, autorem knihy jsou její zakladatelé. Od svého založení nadace vyvinula školicí programy a zdroje na podporu osvědčených postupů a etického chování při řešení sporů u stavebních zakázek. Nadace spravuje databázi veškerých projektů, u kterých se použila Rada pro spory. Dále nadace běžně pořádá naučné semináře, konference a vydává aktualizované materiály k vývoji Rady pro spory.⁴⁹

⁴⁸ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

⁴⁹ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

6.2. Konceptní postup

Přestože Rada pro spory je relativně nový koncept způsobu řešení sporů ve výstavbových projektech, Rada pro spory se prokázala jako velice efektivní metoda. Jednou z klíčových vlastností řízení Rady pro spory je, že pomáhá zapojeným smluvním stranám ve výstavbě předcházet sporům, dosáhnout optimálních výsledků a zároveň snížit náklady a efektivně vyřešit spory, které se případně vyskytnou. Pokud je řízení Rady pro spory využito správně, tak může být významným nástrojem pro hladký průběh výstavby a úspěšnost dokončení zakázky.

Rada pro spory je obvykle tříčlenná, ale není to podmínkou. Pro menší zakázky, které si nemohou finančně dovolit tříčlennou Radu pro spory, může být využit pouze jeden člen. Světová banka a smluvní podmínky FIDIC umožňují jednočlenné Rady pro spory v menších zakázkách, na velkých stavebních zakázkách s multidisciplinárními projekty a více smlouvami je nutné mít větší počet členů v Radě pro spory.⁵⁰ Členem Rady pro spory je vysoce kvalifikovaný odborník, který byl vybrán na základě svého zaměření, zkušeností a nestrannosti vzhledem k povaze projektu. Rada pro spory, proto může obsahovat různorodé členy, jako jsou např. stavební inženýři, smluvní poradci, architekti, konzultanti, právníci (se znalostmi stavebnictví) atd. Všichni členové Rady pro spory musí být odsouhlaseni smluvními stranami a očekává se od nich nezávislý a nestranný přístup. Členové Rady pro spory **nejsou zástupci a nereprezentují** smluvní strany.

Role Rady pro spory – rada pro spory se pravidelně setkává se smluvními stranami, aby jim se pomohla vyhnout, popřípadě řešit problémy a spory. Rada pro spory umožňuje nestranné fórum pro řešení sporů včas a hospodárně. Přítomnost snadno dostupného procesu pro předcházení a řešení sporů, které vedou neutrální, technicky znalí a zkušené odborníci, kteří jsou obeznámeni s projektem, povzbuzuje strany, aby dosáhly dohody o sporech, které by jinak mohly být řešeny zdlouhavou a nákladnou arbitráží či soudním řízením.

Jak Rada pro spory funguje – běžnou metodou vzniku Rady pro spory je při podpisu hlavní smlouvy, kdy obě strany současně podepisují Smlouvu Rady pro spory s každým členem. Lze však navrhnout vznik Rady pro spory v jakémkoliv stádiu výstavby, pokud se smluvní strany dohodnou. Smlouva Rady pro spory stanovuje zodpovědnosti smluvních stran a zároveň požadavky a povinnosti Rady pro spory. Náklady na Radu pro spory se často rozděluje stejným dílem mezi zadavatele a zhotovitele. Rada pro spory se v pravidelném intervalu setkává se smluvními stranami na staveništi, kde provádí staveništní prohlídku. Na těchto setkáních Rada

⁵⁰ CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015.

pro spory dostává nové informace ohledně výstavby a problémů, které by mohly mít za následek navýšení cen či zpoždění prací nebo by mohly přerůst ve spor. Rada pro spory se snaží vyřešit tyto problémy se smluvními stranami, v mezičase pravidelných setkání Rady pro spory dostávají informace ohledně průběhu výstavby ve formě měsíčních zpráv, záznamů z jednání a ostatních dokumentů. Pokud se vyskytnuté problémy nepodaří vyřešit projednáním a diskusí s Radou pro spory, tak mohou smluvní strany problém předložit k formálnímu projednání sporu pro rozhodnutí či doporučení Rady pro spory.

Vznik Rady pro spory – existuje několik různých způsobů pro výběr členů Rady pro spory a výběrový proces se může lišit. Zadavatel i zhotovitel musí navrhnout své preferované kandidáty s ohledem na faktory, jako jsou kvalifikace, dostupnost a zkušenosti. Od kandidátů může být požadováno, aby poskytli formální prohlášení o své nestrannosti a nezávislosti na smluvních stranách. Jakmile smluvní strany (v případě tříčlenné Rady pro spory) schválí kandidáty Rady pro spory, zvolení členové si ze svého středu vyberou předsedu. Volbou Předsedy a podpisem smlouvy se členy Rady pro spory je Rada pro spory formálně ustanovena.

Kvality a vlastnosti členů Rady pro spory – pro zřízení Rady pro spory do výstavbového projektu je nutné dodržet ustanovení Doložky Rady pro spory a Smlouvy Rady pro spory. Tato ustanovení by se měla zaměřit na výběr a jmenování členů Rady pro spory, kteří mají potřebné kvality, dovednosti a zkušenosti, což je klíčovým faktorem pro úspěšný průběh Rady pro spory. Mezi nezbytné kvality a vlastnosti, které by měl člen Rady pro spory mít, patří:

- **nestrannost** – neupřednostnění žádné ze smluvních stran.
- **nezávislost** – bez vlivu od smluvních stran
- **zkušenosti technické, smluvní a obchodní** – zejména s konkrétním druhem sporů, stavby či prací

Co dělá Radu pro spory tak efektivní? – brzký vznik Rady pro spory po podpisu smlouvy pomáhá Radě pro spory, aby se seznámila s projektem od samého počátku a mohla být připravena pomáhat smluvním stranám při řešení problémů v případě jejich výskytu. Toto brzké uskupení Rady pro spory motivuje smluvní strany, aby podpořily otevřenou komunikaci a pozitivní vztahy, aby se předešlo sporům a usnadnilo řešení problémů. Vzhledem k tomu, že Rada pro spory dohlíží na průběh prací a jakékoli přetrvávající problémy mezi stranami, je schopna pomoci stranám řešit problémy v reálném čase včasným řešením problémů dříve, než se z nich stanou spory. Tím pomáhá zachovat vztahy a výrazně snižuje náklady a ztracený čas

projektu. Pokud smluvní strany nejsou schopny vyřešit problém a vznikne spor, může smluvní strana formálně předložit spor Radě pro spory. Celkově je proces Rady pro spory nákladově efektivnější ve srovnání s ostatními způsoby řešení sporů.

Dodržování kodexu etického chování DRBF – nezávislá a nestranná role Rady pro spory vyžaduje, aby její členové jednali vysoce etickým způsobem. Každý člen musí být nezávislý na smluvních stranách a musí vždy jednat neutrálně a nestranně. Aby členové Rady pro spory fungovali efektivně, musí vytvořit a udržovat dobré pracovní vztahy založené na důvěře a integritě jak se svými kolegy, tak se smluvními stranami. Pro zajištění etického chování vytvořila nadace DRBF Kodex etického chování, který nastiňuje klíčové aspekty osobního a profesního chování, které by měl každý člen Rady pro spory dodržovat.⁵¹

6.3. Typy Rad pro spory

Z počátku vznikla

1. **Rada pro vyhotovení doporučení** (Dispute Review Board) řešení sporu, poté vznikla
2. **Rada pro rozhodování sporů** (Dispute Adjudication Board), která vyhotovovala rozhodnutí o sporu, nalezneme dále taky
3. **Radu pro předcházení sporů** (Dispute Avoidance Board),
4. **Rádce řešení sporů** (Dispute Resolution Advisor) a nově se využívají **kombinace** zmíněných Rad pro spory (Combined Dispute Board) např.
5. **Rada pro předcházení a rozhodování sporů** (Dispute Avoidance and Adjudication Board). Pro velké a komplexní zakázky se používají tzv.
6. **Panely Rad pro spory** (Dispute Board Panels)⁵²

Z výše uvedených typů Rad pro spory se nejvíce využívá **Rada pro vyhotovení doporučení** (Dispute Review Board), **Rada pro rozhodování sporů** (Dispute Adjudication Board).

⁵¹ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

⁵² Pro přehlednost využívám pojem **Rada pro spory** (Dispute Board) jako jeden ze způsobů mimosoudních řešení sporů, který zahrnuje veškeré typy Rad pro spory

- **DRB – Dispute Review Board, Rada pro vyhotovení doporučení**

Jak vyplývá z názvu, tato Rada pro spory vyhotovuje doporučení řešení sporu na základě získaných informací v průběhu výstavby. Pokud je jakákoli smluvní strana nespokojena s doporučením, neboť jsou nezávazná, mohou celý spor přenést do arbitráže, pokud existuje rozhodčí doložka. Jestliže rozhodčí doložka není součástí smlouvy, spor postupuje k soudnímu řízení. Pokud smluvní strany nevyjádří nesouhlas s doporučením řešení sporu do určité časové lhůty, jsou smluvní strany povinny smluvně postupovat s doporučeným řešením sporu. Doporučení Rady pro spory postrádají pravomocnou vymahatelnost a jsou dodržována pouze tehdy, pokud se smluvní strany domnívají, že by výsledek arbitráže nebo soudů nebyl o mnoho lepší než původní doporučení Rady pro spory. Tento typ Rady pro spory byl původně používán ve Spojených státech amerických a byl užitečný pro motivování smluvních stran, aby souhlasily s jinou metodou řešení sporu, protože zde neškodilo mít Radu pro spory, která vyhotovovala nezávazné doporučení řešení sporů a její dodržování bylo pouze na dobrovolnosti smluvních stran. Smluvní strany a věřitelé požadovali něco závaznějšího, což vedlo k rozvoji Rady pro rozhodování sporů.

- **DAB – Dispute Adjudication Board, Rada pro rozhodování sporů**

Zatímco Rada pro vyhotovení doporučení řešení sporů poskytuje pouze nezávazné doporučení, Rada pro rozhodování sporů vydává rozhodnutí jakéhokoli sporu, který mu je předložen, a představuje závaznější přístup k řešení sporů. Podle smluvních podmínek musí smluvní strany dodržet rozhodnutí Rady pro rozhodování sporu neprodleně po obdržení rozhodnutí. Není-li smluvní strana ve stanovené lhůtě s rozhodnutím spokojena, může spor předložit k arbitráži nebo k soudnímu řízení, ale strany zůstávají smluvně zavázány rozhodnutí vyhovět, pokud rozhodčí soud nebo soud nerozhodne jinak. Pokud žádná ze stran nevyjádří ve stanovené lhůtě s rozhodnutím nespokojenost, jsou strany smluvně povinny rozhodnutí plnit. Rada pro rozhodování sporů je populární, protože dává závazné a vymahatelné rozhodnutí, které smluvním stranám umožňuje pokračovat ve výstavbě, oproti nezávaznému doporučení od Rady pro vyhotovování doporučení.⁵³

Dále můžeme rozlišovat Rady pro spory z hlediska vzniku. Zde rozlišujeme na **stálou** Radu pro spory a **ad hoc** Radu pro spory.

⁵³ CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání. London: CRC Press, 2015.

- Stálá Rada pro spory

Vzniká současně s podpisem hlavní smlouvy zadavatele a zhotovitele. Smluvní strany poté podepisují s každým členem Rady pro spory samostatnou Smlouvu Rady pro spory.

- Ad hoc Rada pro spory

Vzniká pouze v případě, kdy se mezi smluvními stranami vyskytne spor. Na rozdíl od stálé Rady pro spory, která vzniká na začátku projektu. Tento způsob může být využit z důvodu ušetření nákladů. Nevýhodou je, že neumožňuje smluvním stranám pravidelně se setkávat s Radou pro spory či návštěvy staveniště, které mohou usnadnit práci při předcházení sporů a řešit spory přátelsky. Tento model navíc členům Rady pro spory neumožňuje budovat vztah a důvěru se smluvními stranami, což může mít velký vliv na řešení sporů. Nadace DRBF obecně nedoporučuje použití ad hoc Rady pro spory.

6.4. Smluvní náležitosti Rady pro spory

Pro efektivní fungování Rady pro spory je nezbytné mít sepsány klíčové smluvní dokumenty. Sice se celosvětově používají různé formy ustanovení Smluv Rady pro spory, tak se zaměřím na obecné principy dokumentace osvědčených postupů pro Smlouvy s Radou pro spory. Mnoho mezinárodních projektů např. využívá vzorové obchodní podmínky FIDIC, které zahrnují ustanovení o zřízení Rady pro spory, podmínky nezbytné pro Smlouvu Rady pro spory a pravidla týkající se rozsahu role a pravomocí Rady pro spory.

Postup Rady pro spory by měl být popsán ve čtyřech souvisejících dokumentech:

- Doložka Rady pro spory
- Specifikace Rady pro spory
- Smlouva Rady pro spory
- Pravidla Rady pro spory

Doložka Rady pro spory

Doložka Rady pro spory ustanovuje vyřizování claimů a sporů v rámci Smlouvě Rady pro spory. Nacházejí se rozdílné názory na Doložky Rady pro spory, kdy Doložka by měla být jednoduše a stručně sepsána, aby urychlila každý proces, tak aby claimy a spory byly co nejdříve předloženy Radě pro spory. Dalším názorem je, že Doložka Rady pro spory je tzv. filtrační systém claimů a sporů, kde je sepsán možné způsoby

řešení claimů a sporů v různých stádiích výstavby než se formálně spor předložit před Radou pro spory. Tento postup vyžaduje vyšší pozornost a trvá déle, ale v konečném výsledku může vést k menšímu počtu sporů přenesených k Radě pro spory. Bez ohledu na konkrétní typ Doložky Rady pro spory, tak by zpravidla měla obsahovat:

- Ustanovení specifikující, jak se budou potenciální claimy a spory oznamovat
- Ustanovení o poskytnutí údajů a podpůrných informací uplatňujících claimů

Je důležité jasně definovat kroky potřebné ke spuštění řízení Rady pro spory, časové limity pro každý krok a jak proces Rady pro spory zapadá do celkového systému řešení sporů, aby se omezily pochybnosti o postupu Rady pro spory.

Specifikace Rady pro spory

Specifikace Rady pro spory ustanovuje požadavky na proces Rady pro spory, včetně zřízení, výběru a jmenování členů a odpovědnosti členů Rady pro spory. Je důležité v klíčové fázi, kdy nastanou problémy nebo jsou strany již ve sporu, aby Rada pro spory měla jasnou vymezenou pravomoc zaujmout proaktivní přístup jak předcházet sporům a jejich případným řešením. Při řešení sporů by Rada pro spory měla mít právo určovat svoje pravomoci a stanovit své vlastní postupy. Mezi doporučené ustanovení ve Specifikace Rady pro spory jsou:

- Požadované kvalifikace na člena Rady pro spory
- Povinnost smluvních stran ke zřízení Rady pro spory
- Zodpovědnost členů Rady pro spory dodržovat Kodex etického chování DRBF
- Zodpovědnost smluvních stran po obdržení doporučení řešení sporu nebo rozhodnutí Rady pro spory
- Postup v případě nesouhlasu s výsledkem doporučení či rozhodnutí Rady pro spory

Smlouva Rady pro spory

Smlouva Rady pro spory ustanovuje podmínky fungování, role, odpovědnosti a pravomoci členů Rady pro spory a smluvních stran. Stanovuje postupy, kterými se Rada pro spory musí řídit při plnění svých rolí při předcházení sporům a rozhodování sporů, Smlouva Rady pro spory by také měla specifikovat požadavky na etické chování, které je od členů Rady pro spory požadováno, a také postup pro řešení případných střetů zájmů, které mohou nastat. Jedná se o samostatnou třístrannou

smlouvu podepsanou členy Rady pro spory a smluvními stranami. Mezi doporučené ustanovení ve Smlouvě Rady pro spory jsou:

- Povinnosti všech zúčastněných smluvních stran
- Rozsah role Rady pro spory
- Povinnosti zadavatele
- Povinnosti zhotovitele
- Výdaje a poplatky
- Výpověď Rady pro spory
- Zákonné ustanovení

Pravidla Rady pro spory

Pravidla Rady pro spory vymezuje postupy a pravidla dohodnuté mezi členy Rady pro spory a smluvními stranami, tato pravidla často obsahují detailní popis, jako je způsob setkávání, komunikační protokoly, způsoby předcházení sporů, požadavky na slyšení a způsob vyhotovení rozhodnutí Rady pro spory. Pravidla Rady pro spory by měla být v souladu s ostatními smluvními dokumenty Rady pro spory, jako je specifikace Rady pro spory a Smlouva Rady pro spory, a měly by být dostatečně flexibilní, aby mohly být podle potřeb upravovány se souhlasem členů Rady pro spory a smluvních stran tak, aby vyhovovaly konkrétním potřebám a okolnostem projektu. Doporučuje se, aby pravidla a postupy byly neformálně přijaty prostřednictvím přezkumu a konsense mezi Radou pro spory a smluvními stranami, než aby byly zahrnuty do formálního smluvního dokumentu. Mezi doporučené pravidla patří:

- Schůzky Rady pro spory a jejich návštěva staveniště
- Komunikace
- Předcházení sporů
- Rozhodování sporů⁵⁴

⁵⁴ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

6.5. Rady pro spory ve smlouvách FIDIC a PPP projektů

1) **FIDIC**

Jak bylo řečeno v kapitole 4.3 Řešení sporů podle FIDIC, řešení sporů můžeme uvažovat do 4 úrovní: Správce stavby, Rada pro spory, smírné řešení a na závěr arbitráž.

Nutno zmínit, že ve smluvních podmínkách FIDIC se historicky využíval pojmem Dispute Adjudication Board (Rada pro rozhodování sporů), který je ve stejném smyslu jako Rada pro spory (Dispute Board).⁵⁵ V knihách FIDIC vydané 2017 se již používá pojem „Dispute Avoidance/Adjudication Board“ (DAAB) Rada pro předcházení a rozhodování sporů, který je taktéž ve stejném smyslu jako Rada pro spory.

Ustanovení o Radě pro spory nalezneme ve vzorových obchodních podmínkách FIDIC v článku 20 (Claimy, spory a rozhodčí řízení). Obecné podmínky FIDIC zahrnují vlastní vzor Smlouvy Rady pro spory a vlastní skupinu Pravidel Rady pro spory, níže jsou uvedeny klíčové pod-články detailního procesu Rady pro spory ve smluvních podmínkách FIDIC.

Pod-článek 20.2 „Jmenování Rady pro rozhodování sporů“

Tato podkapitola ustanovuje počet členů v Radě pro spory, ale může se lišit v závislosti na specifikaci v Příloze k nabídce zakázky. Pokud v Příloze není uveden počet členů, bude mít Rada pro spory tři členy. U stálých Rad pro spory uvedených v „Červené knize“ FIDIC z roku 1999 musí být Rada pro spory jmenována do stanoveného data v Příloze k nabídce. Ad hoc Rady pro spory ve „Žluté“ a „Stříbrné“ knize FIDIC je jmenována pouze po vzniku sporu, má-li Rada pro spory tři členy, každá smluvní strana nominuje svého člena ke schválení druhou stranou, která může nominaci odmítnout bez udání důvodu. Jakmile jsou vybráni dva členové smluvními stranami, tak spolu se smluvními stranami vyberou předsedu Rady pro spory na základě společné domluvy. V případě jednočlenné Rady pro spory je osoba vybrána na základě domluvy a dohody mezi smluvními stranami. V tomto pod-článku 20.2 se ještě nachází ustanovení, které umožňuje zahrnout v příloze smlouvy seznam potenciálních členů Rady pro spory, ze kterého si smluvní strany vybírají. Ve vzorových obchodních podmínkách FIDIC vydaných z roku 2017 je tento seznam

⁵⁵ Smluvní podmínky FIDIC nerozlišovaly rozdíl mezi Dispute Adjudication Board a Dispute Board, ale nadace DRBF uvažuje „Dispute Board“ Radu pro spory jako obecný název pro způsob mimosoudního řešení sporů a poté rozdělila její jednotlivé typy Rad pro spory.

potenciálních členů Rady pro spory využít jako výchozí postup než jako možnost využití.

Pod-článek 20.3 „Neschopnost se dohodnout při jmenování Rady pro rozhodování sporů“

Pokud smluvní strany nejsou schopny jmenovat člena Rady pro spory, tak určený „subjekt“ provede konečné rozhodnutí výběru člena. Nejčastějším „subjektem“ pro výběr člena Rady pro spory je prezident FIDICu a prezident ICC. Tento způsob jmenování se též používá, když je potřeba vyměnit člena Rady pro spory z důvodu smrti, nemoci, rezignace nebo výpovědi. Výběr člena Rady pro spory „subjektem“ je konečné a nezvratné. FIDIC a ICC si účtují poplatky za určení „subjektu“, které hradí smluvní strany stejným podílem.

Pod-článek 20.4 „Získání rozhodnutí Rady pro rozhodování sporů“

V případě, že Rada pro spory nedokázala sporům předejít, tak smluvní strany mohou podat formální předložení sporu Radě pro spory pro závazné rozhodnutí. Rada pro spory je poté povinna do 84 dnů vydat rozhodnutí, po obdržení formálního předložení sporu u předsedy Rady pro spory. Lhůtu pro vydání rozhodnutí lze po odsouhlasení smluvních stran prodloužit, nicméně Rada pro spory by měla spor rozhodnout co nejdříve. Podle Přílohy Procedurální pravidla z „Červené knihy“ by měla Rada pro spory vyřešit spor férově a nestranně.⁵⁶

Všechny FIDIC smlouvy obsahují Smlouvu Rady pro spory a skupinu Pravidel Rady pro spory, kde jsou upraveny pravomoci a povinnosti Rady pro spory. V Příloze „Červené knihy“ FIDIC nalezneme obecné podmínky a Procedurální pravidla Rady pro spory.

Dle **Obecných podmínek v odst. 4** povinnosti členů Rady pro spory jsou např.

- Žádné osobní finanční vazby na smluvní strany či Správce stavby
- Žádná historie předchozího zaměstnání či poradenství u některé strany
- Žádné profesní či osobní vztahy se zaměstnanci smluvních stran či Správce stavby
- Dodržování Procedurálních pravidel a pod-článku 20.4

Pravomoci Rady pro spory podle **Procedurálních pravidel v odst. 8** obsahují:

- Stanovení postupu rozhodování sporu
- Využití vlastních odborných znalostí

⁵⁶ Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils, *Smluvní podmínky pro výstavbu pozemních a inženýrských staveb projektovaných objednatelem*. První vydání, 1999.

- Rozhodování o platbě finančních poplatků
- V souladu s Procedurálními pravidly domlouvá Rada pro spory Slyšení dle vlastního uvážení
- Přezkum, vyhodnocování stanovisek Správce stavby

Dále v **odst. 6 Obecných podmínek** ustanovuje podmínky pro odměňování členů Rady pro spory, včetně o zádržném a denních odměnách.

Zadržné finančně pokrývá dostupnost členů Rady pro spory na 28 dní pro návštěvy staveniště, slyšení a veškeré režie. Denní odměna zahrnuje veškerý čas strávený při návštěvě staveniště, včetně nákladů za dopravu (jen do 2 dnů), a celkový čas při vytváření rozhodnutí sporu či vyhotovení doporučení. Platby členům Rady pro spory obvykle provádí zhotovitel, který požaduje od zadavatele proplacení poloviny platby v měsíčních fakturacích, za úhradu faktur Radě pro spory jsou společně odpovědní jak zhotovitel tak i zadavatel.

Rádcovský názor

Rada pro spory může poskytovat nezávazné rady a názory prostřednictvím písemného Rádcovského názoru, který může být pro smluvní strany velice užitečný při řešení problémů a claimů dříve, než se stanou formálními spory. Smluvní strany si musí o tuto službu písemně zažádat a nadace DRBF vřele doporučuje Rádcovský názor jako mechanismus pro předcházení sporů. Využívání Rádcovských názorů přinesly v mnoha zemích úspěchy z hlediska předcházení sporům, což vedlo k úspoře nákladů a času.⁵⁷

Ukončení činnosti Rady pro spory

Je několik různých způsobů jak ukončit činnost Rady pro spory dle FIDICu:

- Člen Rady pro spory může odstoupit se 70 denní výpovědní lhůtou, ve vydání 2017 FIDICu podle Obecných podmínek Smlouvy Rady pro spory byla tato lhůta změněna na 28 dní.
- Rada pro spory může být oběma smluvními stranami vypovězena s výpovědní lhůtou 42 dní, ale jedna samostatná smluvní strana nemůže vypovědět člena či celou Radu pro spory.

⁵⁷ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

- Radu pro spory lze ukončit, jakmile se obě smluvní strany dohodnou na Závěrečném vyúčtování a skončí čas Záruční doby. To lze provést tak, že zhotovitel vystaví podepsané „Prohlášení o splnění platebních závazků“.⁵⁸

2) PPP projekty (Public-Private Partnership)

PPP projekty nebo-li Partnerství soukromého a veřejného sektoru je způsob spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem, kdy veřejný zadavatel zajišťuje veřejnou infrastrukturu (jako jsou silnice, dálnice, železnice, tunely, mosty, vodovody, kanalizace, letiště atd.) a soukromý partner má na starost inženýring, výstavbu, financování, provoz na dobu určitou (většinou v desítkách let, nejčastěji 15-30 let) a veškeré řízení projektu. Také se lze setkat s pojmem „P3“. Výhoda PPP projektů je v tom, že poskytuje veřejnému sektoru projekty, které by jinak mohly být nedostupné. Mezi další **výhody** PPP projektů patří např. přenesení rizik na soukromého partnera, zajištění kvality, transparentní výdaje a kontrola nad průběhem projektu.

PPP projekty ukrývají v sobě i **velké nevýhody**, jako jsou vyšší nároky na přípravu, dražší zakázka, náročnější dosažení změn v průběhu projektu, nutná dobrá připravenost vize projektu, nevýhodnější financování úvěru, nejistá návratnost investice.

Existují různé druhy PPP projektů a lze je spatřit v různých podobách vývoje v mnoha zemích, jde-li o formu PPP projektu, tak existují dva hlavní typy:

- 1) Ujednání založené na dostupnosti – soukromý partner dostává od veřejného sektoru poplatek za majetek nebo službu
- 2) Koncesní ujednání – soukromý partner poskytne veřejnému sektoru majetek nebo službu, za kterou veřejný sektor dostává poplatky od uživatelů.

Předcházení a řešení sporů u PPP projektů

U PPP projektů je potenciál výskytu sporů mezi smluvními stranami velice vysoký, potřeba těmto sporům předejít a udržet si dobré pracovní vztahy v průběhu projektu je mnohem důležitější než u obvyklých výstavbových projektu, neboť PPP projekty fungují na základě dlouhodobých smluvních vztahů. V některých zemích jsou PPP smlouvy standardizované a neumožňují vyjednávat o klíčových podmínkách nebo rozdělení rizik včetně ustanovení o předcházení a řešení sporů. Rady pro spory

⁵⁸ Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils, *Conditions of Contract for Construction for building and engineering works designed by the employer*. MDB Harmonised edition, 2005.

byly úspěšně zapojeny do PPP projektů, buď jako dočasné panely nebo jako stálé Rady pro spory, aby pomohly smluvním stranám předcházet potenciálním sporům. Obavy však mohou být náklady na stálou Radu pro spory po celou dobu PPP projektu, proto v některých případech se Rada pro spory vymezuje pouze na investiční fázi.

Možnosti využití Rady pro spory v PPP projektech

Existuje několik různých možností pro využití Rady pro spory v PPP projektu a to v závislosti na povaze projektu, ochotě riskovat a zkušenostech hlavních zúčastněných stran (zadavatel, zhotovitel, věřitelé). Mezi tyto možnosti patří:

- 1) Jedna Rada pro spory řešící jak koncesní smlouvu, tak smlouvu Design-Build
- 2) Tři samostatné Rady pro spory (jedna koncesní smlouvu, jedna smlouvu Design-Build a jedna pro první roky smlouvy o provozu a údržbě)
- 3) Jedna Rada pro spory řešící koncesní smlouvu, ve které je zapojen zhotovitel Design-Build ke koncesním schůzkám
- 4) Jedna Rada pro spory pro smlouvu Design-Build

Radu pro spory v PPP projektech se doporučuje založit hned na začátku projektu a udržet ji alespoň po dobu výstavby a období počátečního provozu a údržby, aby bylo možné účinně řešit spory a vyhnout se potenciálním konfliktům. Doporučuje se zahrnout ustanovení Rady pro spory do koncesní smlouvy, tak do smlouvy Design-Build, nebo dokonce do všech smluv v rámci PPP projektu.⁵⁹

6.6. Výdaje a poplatky

Veškeré podklady čerpám ze zdrojů nadace DRBF (z roku 2019), která shromažďuje velký objem dotazníků, záznamů od svých členů Rady pro spory. Uvedené výdaje a poplatky jsou převážně z Amerických případů, u kterých se využívaly obchodní podmínky FIDIC

Mezi hlavními aspekty výše výdajů a poplatků jsou:

- Počet členů Rady pro spory
- Frekvence a délka schůzek Rady pro spory

⁵⁹ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

- Počet formálních postoupení sporu Radě pro spory pro vyhotovení doporučení / rozhodnutí / názorů
- Hrazené výdaje Rady pro spory
- Typ a výše poplatku
- Výše zádržného

Frekvence pravidelných schůzek Rady pro spory je pro každý projekt individuální podle typu výstavby, pro podzemní stavby se Rada pro spory schází kvartálně, ale v případě potřeb se schází častěji, u výškových staveb se Rada pro spory schází měsíčně, ale u staveb s delším trváním výstavby se Rada pro spory může scházet pololetně.

Výše poplatků člena Rady pro spory se odvíjí od typických sazeb v místě výstavby, ale v případě člena Rady pro spory pocházející ze zahraničí, tak výše poplatků za jeho služby může mít nastavené jako ve své vlastní zemi.

Výše hrazených výdajů člena Rady pro spory je určena podle vzdálenosti bydliště člena Rady pro spory od staveniště, pro členy Rady pro spory, kteří jsou v blízkosti staveniště budou hrazené výdaje na dopravu minimální, kdežto členové Rady pro spory dojíždějící z větší vzdálenosti budou mít větší nárok na více hrazených výdajů (mimo dopravy, tak i za ubytování, stravování atd.)

Zádržné se v tomto smyslu pojednává o pevné finanční odměně, která je vyplácena (často měsíčně) členovi Rady pro spory jako kompenzace za jeho dostupnost a práce mimo schůzky Rady pro spory (záznamy ze schůzek, vypracování zpráv a jiných administrativních úkolů). Toto zádržné by mělo vynahradit jejich čas mimo schůzky Radu pro spory a odškodnit jim případné promeškané příležitosti věnovat se jiné práci, zatímco budou sloužit v Radě pro spory.

Typy poplatků Rady pro spory

Struktura poplatků Rady pro spory, který je většinou již součástí Smlouvy Rady pro spory, ustanovuje platební podmínky pro členy Rady pro spory. Členové Rady pro spory mohou mít možnost si vyjednat vlastní ujednání o honorářích, než souhlasí se vstupem do Rady pro spory. Struktura poplatků může zahrnovat jednu nebo více z následujících složek:

- Denní sazba – členové Rady pro spory běžně jsou placeni pevnou denní sazbou za jejich účast na schůzkách a slyšení, v některých případech za místní dopravu. Jakmile se nejedná o celodenní práci nebo cestování, tak se využívá hodinová sazba.

- **Hodinová sazba** – členové Rady pro spory mohou být placeni hodinovou sazbou za provedené výkony mezi schůzkami, jako je např. zpracování dokumentů a psaní zpráv nebo se hodinová sazba může určit pro všechny práce Rady pro spory.
- **Zádržné** – předem domluvená pravidelná výše odměny členovi Rady pro spory pro zachování jeho služeb a kompenzaci za práci mimo schůzek Rady pro spory, jako je např. kontrola projektové dokumentace, zjišťování informací ohledně průběhu výstavby a provádění administrativních úkolů. Lze toto zádržné nazvat jako „měsíční poplatky za správu“.
- **Čas dopravy** – struktura poplatků Rady pro spory mohou zahrnovat samostatný poplatek nebo příspěvek za čas strávený členy Rady pro spory na cestách mezi jejich bydlištěm a místem staveniště. Tento poplatek nebo příspěvek je obvykle zahrnut v hodinové nebo denní sazbě, skutečné cestovní náklady, jako jsou letenky a pozemní doprava, se obvykle proplácují jako samostatné výdaje. Místní cestovní náklady se obvykle neproplácují.
- **Hrazené výdaje** – Pokud členům Rady pro spory vzniknou výdaje při plnění jejich povinností, jako je stravování, letenky, ubytování a doprava, jsou jim obvykle proplaceny jejich skutečné náklady na základě daňového dokladu (faktura). Některé vládní agentury a institucionální směrnice Rady pro spory však mohou mít omezení na typy nebo částky výdajů, které lze žádat např. třída letecké dopravy nebo maximální částka denních výdajů.

Tyto výdaje a poplatky se mohou lišit dle místa konání projektu, níže uvedu nějaké příklady zemí a jejich poplatky a výdaje, tyto příklady jsou pouze názorným příkladem, jak by měly vypadat výdaje a poplatky Rady pro spory. Veškeré údaje jsou z roku 2019 a v amerických dolarech USD.

Spojené státy americké

Výdaje a poplatky členům Rady pro spory ve Spojených státech amerických se mohou lišit dle státu a zadavatelem zakázky, běžná hodinová sazba bývá v rozmezí 125\$-300\$ a denní sazba bývá 1200\$-2500\$. Hrazené výdaje na dopravu nemusejí vždy být uznatelné, ale výdaje mohou být individuálně projednané mezi členy Rady pro spory a smluvními stranami.

Například ve strukturách poplatků Kalifornského ministerstva dopravy (Caltrans) uvádí pevnou denní sazbu 1500\$ na pravidelné schůzky a slyšení Rady pro spory a hodinovou sazbu 150\$ na úkoly mimo schůzek, jako je zpracování dokumentů. Výdaje na dopravu a stravu nejsou hrazené. Veškeré sazby poplatků a výdajů jsou

předem stanoveny kalifornským ministerstvem dopravy ve Specifikaci Rady pro spory.

Austrálie a Nový Zéland

Výše výdajů a poplatků v Austrálii, Novém Zélandu a v Pacifických ostrovech se odvíjí od místa projektu, velikost zakázky a zkušenosti členů Rady pro spory. Veškeré výdaje a poplatky jsou projednány mezi členy Rady pro spory a smluvními stranami, pak se sepisují do Smlouvy Rady pro spory. Hodinová sazba pro tříčlennou Radu pro spory je mezi 300\$-450\$ a denní sazba uvažuje se 7 až 8 hodinovou sazbou na jeden pracovní den. Jednočlenná Rada pro spory v Austrálii často má vyšší odměnu z důvodu vyššího vytížení člena Rady pro spory.

FIDIC

Struktura poplatků pro členy Rady pro spory ve smlouvách FIDIC obvykle zahrnuje denní sazbu za jejich účast na schůzkách a slyšení, čas strávený cestováním a čas strávený zpracováním a rozhodováním. Výdaje za dopravu a ubytování se obvykle doplácí zvlášť, v některých případech může být zahrnuta i měsíční zádržné. Výdaje a poplatky se obvykle platí poté, co byly vynaloženy nebo v určitém okamžiku procesu Rady pro spory, například když je vydáno rozhodnutí Rady pro spory nebo vydán Rádcovský názor Rady pro spory. Zádržné se obvykle čtvrtletně předem platí členům Rady pro spory.

Poplatky pro členy Rady pro spory podle smluvních podmínek FIDIC se mohou výrazně lišit a odvíjí se na zkušenostech, kvalifikaci a místa bydliště člena Rady pro spory. Denní sazba pro členy Rady pro spory je obvykle mezi 2000\$ a 5000\$, přičemž místní členové Rady pro spory v některých zemích mohou mít nižší sazbu. Je běžné zahrnout do struktury poplatků hodinovou sazbu, která pokrývá dílčí dny strávené předcházením se sporů a zpracováním oznámení o předložení sporu. Předseda Rady pro spory, který má obvykle více zkušeností a dalších povinností, může mít vyšší základní sazbu poplatků. Poplatky dle FIDIC jsou stanoveny na první dva roky Rady pro spory a následně jsou každoročně upravovány.

Zádržné, pokud se využívá, je typicky strukturováno jako měsíční platba, která se rovná dennímu poplatku. V některých případech mohou strany požádat, aby se členové Rady pro spory vzdali zádržného, to však znamená, že členové Rady pro spory nebudou kompenzováni za čas, který stráví přípravou na schůzky a návštěvy staveniště, což může snížit efektivitu Rady pro spory při předcházení sporům. Cestovní náklady, včetně letenek, ubytování a pozemní dopravy, jsou hrazeny samostatně na základě skutečných nákladů, vyžadován je daňový doklad. Obvykle

je vyžadována letecká doprava obchodní třídou, výdaje se obvykle platí až poté, co vznikly.

Obecná metodika pro odhad nákladů Rady pro spory

Jak bylo výše zmíněno, výše nákladů na Radu pro spory je závislá na délce projektu, počet členů Rady pro spory, frekvence, délka schůzek a slyšení Rady pro spory a dále cestovní náklady. Pro projekt se tříčlennou Radu pro spory, která se schází čtvrtletně po dobu dvou let, přímé a nepřímé náklady Rady pro spory lze odhadnout dle tohoto vzorce:

- Přímé náklady = $[3 \text{ členové} \times 4 \text{ schůzky za rok} \times 2 \text{ roky} \times \text{denní sazba na člena}] + [3 \text{ členové} \times 24 \text{ měsíců} \times \text{měsíční zádržné (pokud se využívá) na člena}]$
- Nepřímé náklady = odhadované cestovní náklady (včetně jízdné, letenky, ubytování atd.) na každého člena na 8 návštěv staveniště

Pro zakázky, u kterých Rada pro spory úspěšně předejde sporům při pravidelných schůzkách, tak není nutná potřeba dalších slyšení mimo pravidelné schůzky Rady pro spory, ale je však vhodné pro každý případ počítat s potenciálními náklady na slyšení a případnými předložení sporu a jejich řešení. Z těchto důvodů je dobrým pravidlem mít tuto rezervu ve výši přibližně 20% rozpočtu Rady pro spory. Níže uvádím dva příklady, první příklad pro normální smlouvy s Radou pro spory, druhým příkladem je mezinárodní zakázka se vzorovými smlouvami FIDIC

Příklad 1

Zakázka o 250 milionů dolarů, s dobou výstavby 24 měsíců, čtvrtletní schůzky Rady pro spory, předpokládaná denní sazba na člena Rady pro spory je 2000\$ na člena, měsíční zádržné je 2000\$ na člena, doprava na staveniště je jeden den. Z těchto podmínek můžeme odhadnout náklady na Radu pro spory takhle:

- $\text{Přímé náklady} = [3 \text{ členové} \times 4 \text{ schůzky} \times 2 \text{ roky} \times 2000\$/\text{den}] + [2000\$/\text{měsíční zádržné} \times 3 \text{ členové} \times 24 \text{ měsíců}] = 192\ 000\ \$$

Pokud by bylo maximální cestovní náklady 750\$/den/člena, odhadované cestovní náklady by byly následující:

- $\text{Nepřímé náklady} = 3 \text{ členové} \times 8 \text{ cest} \times 750\ \$ = 18\ 000\ \$$
- $\text{Rezerva} = 20\% \times 210\ 000\ \$ = 42\ 000\ \$$

Celkové odhadované náklady na Radu pro spory: 252 000\$ (0,1% celkové zakázky)

Příklad 2

Mezinárodní zakázka o hodnotě 600 milionů \$ s lhůtou výstavby 3 roky, dvoudenní schůzky na staveništi, frekvence schůzek je čtvrtletně, denní sazba je 3000\$ na člena, měsíční zádržné je 3000\$ na člena a cesta na staveniště trvá 3 dny, náklady se odhadují následovně:

- Zádržné = $[3000\$/\text{měsíčně} \times 3 \text{ členové} \times 36 \text{ měsíců}] + [1500\$/\text{měsíční zádržné v záruční době} \times 3 \text{ členové} \times 12 \text{ měsíců}] = 378\,000\text{\$}$
- Návštěvy staveniště a doprava = $[3000\$ \times 3 \text{ členové} \times 6 \text{ dní} \times 4 \text{ návštěvy} \times 3 \text{ roky}] + [3 \text{ členové} \times 12 \text{ měsíců} \times 5000\text{\$ (odhadované cestovní náklady)}] = 828\,000\text{\$}$
- Rezerva = $20\% \times 1\,206\,000\text{\$} = 241\,200\text{\$}$

Celkové náklady by v součtu byly = 1 447 200\$ (0,24% hodnoty zakázky)⁶⁰

6.7. Nominování a jmenování členů

V této kapitole uvažuji o důležitosti při nominování a jmenování kandidátů Rady pro spory, správný výběr členů Rady pro spory je zásadním krokem pro efektivní proces Rady pro spory. Představím různé procesy a procedury jmenování, které se používají.

Požadavky na kandidáta

Je nezbytné, aby obě smluvní strany měly jistotu, že jednotliví kandidáti do Rady pro spory byli nestranní a nezávislí bez skutečných nebo domnělých střetů zájmů. Pokud má kterákoli smluvní strana obavy z nestrannosti a nezávislosti kandidáta, má právo tohoto kandidáta odmítnout. Pokud tak neučiní před jmenováním kandidáta, může to ohrozit celý proces Rady pro spory, aby bylo zajištěno, že obě strany budou mít všechny potřebné informace, měli by kandidáti poskytnout podrobný životopis a prohlášení o zveřejnění včetně prohlášení o jejich sdružení a zájmech. Prohlášení o zveřejnění by měl identifikovat veškeré známé nebo potenciální střety zájmů nebo jakékoli okolnosti, které by tak mohly být vnímány, aby byla zajištěna transparentnost a spravedlnost ve výběrovém řízení Rady pro spory.

Pokud má kandidát Rady pro spory jednoznačný střet zájmů s jakoukoli smluvní stranou, měl by nominaci z vlastní iniciativy odmítnout, pokud by byl střet zájmů nevýznamný nebo je kandidát jednoduše transparentní, může zahrnout prohlášení, kde se domnívá, že je nestranný a nezávislý, a proto je schopen působit v Radě pro

⁶⁰ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

spory. Smluvní strany se poté mohou na základě těchto informací rozhodnout, zda kandidáta přijmou. Obecně je vhodné, aby kandidáti Rady pro spory zveřejnili všechny potenciální střety zájmů, i když si nejsou jisti, zda existují, aby byla zajištěna transparentnost a spravedlnost ve výběrovém řízení.

Prohlášení o zveřejnění

Aby mohli potenciální kandidáti Rady pro spory poskytnout důkladné prohlášení o zveřejnění, měli by být informováni o následujícím: jména smluvních stran, jména klíčových zúčastněných stran v projektu, jména konzultantů a zaměstnanci klíčového vrcholového vedení zadavatele i zhotovitele a podrobnosti o projektu a podmínkách navrhované Smlouvy Rady pro spory, kterou budou muset se smluvními stranami uzavřít. Typické prohlášení o zveřejnění by mělo obsahovat:

- Seznámení o subjektech nebo osobách zapojených do projektu
- Prohlášení o všech vztazích a zájmech, které jsou skutečným nebo potenciálním střetem zájmů
- Obecné prohlášení o profesní činnosti kandidáta v odvětví
- Podrobný životopis (včetně historie zaměstnání za nejméně posledních 10let)

Kromě výše uvedených informací by měl kandidát Rady pro spory také potvrdit a sdělit zúčastněným stranám, že přijímá a bude dodržovat Kodex etického chování nadace DRBF. Z důvodu, aby bylo zajištěno, že se kandidát zavazuje dodržovat nejvyšší etické standardy při práci Rady pro spory.

Výběrové řízení

Proces výběru členů Rady pro spory je často nevěnována dostatečná pozornost a je považován pouze za další úkol na seznamu počáteční administrace smluv. Tento proces je avšak pro úspěch projektu velice zásadní, protože zavádí řízení řešení sporů a jejich předcházení. Při výběru člena Rady pro spory je důležité zvážit jeho kvalifikaci a relevantní vlastnosti pro zakázku, dále případná kritéria stanovená smluvními stranami a požadavky uvedené ve smlouvě. V případech, kdy jsou smluvní strany z různých zemí a člen Rady pro spory je stejné národnosti jako jedna ze smluvních stran, tak druhá strana může mít pochybnosti o nestrannosti člena Rady pro spory. Pro zajištění nestrannosti a nezávislosti je vhodné jmenovat většinu členů Rady pro spory, kteří jsou „neutrální“ národnosti.

Nejllepší je také jmenovat stálou Radu pro spory na začátku projektu a ponechat si stejné členy po celou dobu, aby bylo zajištěno, že budou podrobně rozumět smlouvám, událostem, smluvním stranám a okolnostem, které během výstavby nastanou. Je důležité uspořádat první zasedání Rady pro spory, co nejdříve po

podpisu smlouvy o dílo. U stavebních zakázek může na začátku často vzniknout napětí kvůli problémům spojeným s projektováním, proveditelností, přípravou staveniště a schvalováním plánů. Rada pro spory může pomoci usnadnit komunikaci mezi smluvními stranami a řešit tyto problémy, jakmile se objeví. Aby bylo zajištěno, že Rada pro spory je na místě od začátku, doporučuje se, aby smlouva o dílo nebo Smlouva Rady pro spory zahrnovala mechanismus jmenování členů Rady pro spory, pokud se smluvní strany nejsou schopny dohodnout na členech v určitém časovém rámci. Další možností je mít nominační orgán, který může pomoci při výběrovém řízení. Při hledání kandidátů do Rady pro spory mohou smluvní strany zvážit reference od profesionálů z oboru, předchozích zkušeností s Radou pro spory nebo profily členů na webových stránkách nadace DRBF.

Potenciální seznam kandidátů na Radu pro spory může být rozsáhlý, ale v praxi je seznam často určitým způsobem omezen, například požadavky specifikovanými ve smlouvě o dílo. Ve smlouvě může být stanoveno, že členové Rady pro spory musí mít určitou odbornou kvalifikaci nebo praxi se souvisejícím projektem, případně může smlouva obsahovat předem vybraný seznam potenciálních členů Rady pro spory nebo odkázat smluvní strany na institucionální seznamy, jako jsou seznamy vedené FIDIC a ICC (Mezinárodní obchodní komora), které nabízejí vyškolené a akreditované členy Rady pro spory. I když použití předem vybraného nebo institucionálního seznamu může poskytnout přístup ke kvalifikovaným kandidátům, kteří splňují určité standardy a nemuseli být smluvním stranám dříve známy, ale tyto seznamy nemusí být pravidelně aktualizovány a mohou zahrnovat kandidáty, kteří jsou nevhodní, nedostupní nebo mají střet zájmů. Je běžnou praxí, že zadavatelé a zhotovitelé opomíjejí výběr členů Rady pro spory a jejich vhodnost pro zakázku. Tento nedostatek pozornosti věnovaný výběrovému řízení může vést k tomu, že smluvní strany mohou pracovat s nevyškolenými a nezkušenými členy Rady pro spory.

Postup výběru člena Rady pro spory

Využívají se nejčastěji 4 metody pro výběr člena Rady pro spory:

1) Společný výběr smluvními stranami

U této metody výběru se smluvní strany setkávají, aby prodiskutovaly typy problémů a sporů, které se pravděpodobně vyskytnou v souvislosti s projektem, a kvalifikace potenciálních členů Rady pro spory, poté společně vyberou dva členy ze seznamu potenciálních kandidátů a mohou také zvolit předsedu Rady pro spory, i když tato odpovědnost je často ponechána na dvou vybraných členech. Metoda společného výběru má několik výhod, jako je eliminace jakéhokoli vnímání věrnosti jedné straně a zajištění toho, aby členové Rady pro spory potřebovaly vlastnosti a zkušenosti pro

řešení očekávaných problémů a sporů. Metoda je osvědčená praxí a doporučena nadací DRBF a byla úspěšná v mnoha zakázkách po celém světě, včetně projektů Design-Build a PPP projektů. U těchto způsobů zadávání výstavbových projektů je důležité vybrat členy Rady pro spory, kteří mají specifické zkušenosti a rozumí těmto typům projektů.

2) Nominace smluvní stranou

Zadavatel a zhotovitel navrhne jednoho svého člena Rady pro spory a návrh na člena předloží druhé straně ke schválení, spolu s jménem kandidáta by smluvní strana měla poskytnout shrnutí odborných znalostí kandidáta a vysvětlit, proč je vhodným členem Rady pro spory na tomto konkrétním projektu. Měl by být poskytnut také životopis kandidáta a prohlášení o zveřejnění, aby druhá strana mohla potvrdit jeho vhodnost a absenci střetu zájmů, jakmile smluvní strany schválí oba členy, přistoupí k nominaci třetího člena, pod podmínkou souhlasu obou stran. Doporučuje se, aby smluvní strany měly možnost před přijetím přezkoumat životopis a prohlášení o zveřejnění třetího člena Rady pro spory. Třetí člen Rady pro spory je často (ale ne vždy) zvolen jako předseda Rady pro spory. Pokud je kandidát odmítnut, nominující strana má obvykle určitý čas na to, aby navrhla jiného kandidáta. Některé Smlouvy Rady pro spory stanovují, že pokud kandidát není vybrán po určitém počtu kol, musí se smluvní strany obrátit na neutrální nominační orgán se žádostí o pomoc při jmenování.

Tato metoda může také vest k tomu, že členové budou označováni jako „zástupce zadavatele“ nebo „zástupce zhotovitele“, což znamená nedostatek nezávislosti, navíc během výběrového řízení může jedna strana váhat s odmítnutím navrženého kandidáta druhé strany, aby se předešlo konfliktům na začátku projektu nebo může přijmout kandidáta druhé strany pod podmínkou, že bude schválen i jejich vlastní kandidát.

3) Předem schválené seznamy nebo panely Rady pro spory

Dalším způsobem k výběru členů Rady pro spory spočívá v tom, že každá strana předloží seznam tří až šesti potenciálních členů Rady pro spory a poté si každá strana vybere svého kandidáta ze seznamu druhé strany. Pokud jedna smluvní strana odmítne celý seznam, je předložen nový seznam. Jakmile jsou dva členové vybráni, nominují třetího člena, který musí být schválen oběma smluvními stranami. Předsedou Rady pro spory je často (ale ne vždy) zvolen třetí člen. Existuje několik variant tohoto způsobu výběru, v některých případech zhotovitel a zadavatel společně nominují dva zkušené členy Rady pro spory a se souhlasem obou stran tyto dva členové vyberou třetího člena a rozhodnou o tom, kdo bude předsedou Rady pro spory.

4) Využití jmenovacího orgánu

Vždy je nejlepší, aby byla Rada pro spory zřízena výše zmiňovanými metodami, ale pokud se smluvní strany nejsou schopny dohodnout na členech Rady pro spory, je důležité mít zavedený mechanismus pro jmenování členů prostřednictvím nezávislého nominačního orgánu. To je důležité zejména v případech, kdy ad hoc Rada pro spory je svolána při vzniku sporu a spolupráce mezi smluvními stranami je nulová. Při výběru nominujícího subjektu je důležité zajistit, aby byl ochoten a schopen službu poskytnout, jeho jméno bylo řádně uvedeno ve smlouvě a byl vnímán jako neutrální volba. V mezinárodních smlouvách může být vhodné použít jako nominační orgán mezinárodní organizace, jako je FIDIC a ICC, zatímco v jiných případech mohou tuto roli plnit místní rozhodce nebo odborné instituce. Pokud neexistují žádná smluvní ustanovení pro neutrální nominující orgán a smluvní strany nejsou schopny dosáhnout dohody o členech Rady pro spory, mohou požádat o nominaci od důvěryhodného nezávislého orgánu jako je nadace DRBF.⁶¹

6.8. Procesní postup

Jedním z hlavních důvodů přijetí Rady pro spory je jejich schopnost účinně a efektivně řešit spory a také jejich při předcházení sporům, aby Rada pro spory plnila tuto roli, je zodpovědná za pečlivé sledování klíčových aspektů projektů v reálném čase, řešení potenciálních problémů a sporů, usnadnění komunikace mezi zúčastněnými smluvními stranami a podpora spolupráce při řešení problémů a vydávání rozhodnutí.

6.8.1. Předcházení sporům a jejich řešení

Proaktivní předcházení sporům

Podle zpětné vazby od nadace DRBF je proaktivní přístup předcházení sporům Rady pro spory vysoce ceněn jako zadavateli, tak i zhotoviteli. Tento přístup často vede k výsledku „nejlepší pro projekt“ pro všechny smluvní strany a výsledkem je, že členové Rady pro spory tráví většinu svého času předcházení sporům než jejich řešením, mnoho projektů využívajících tento přístup zřídka dosáhne bodu, kdy je potřeba formálního řešení sporů. Kromě úspor nákladů a času vyplývajících z předcházení sporům poskytují schůzky Rady pro spory také nehmotné výhody, jako je fórum pro hodnocení výkonu, identifikaci a řešení současných a budoucích

⁶¹ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

problémů a podporu spolupráce mezi smluvními stranami. Ačkoli je spolupracující povaha Rada pro spory prospěšná, je důležité si uvědomit, že Rada pro spory není náhradou za řádnou správu stavby a správu smluv. Smluvní strany jsou stále vázány podmínkami jejich smlouvy a rizikovým prostředím, bez ohledu na jakékoli problémy, které mohou nastat. Proaktivní přístup Rady pro spory však může usnadnit komunikaci a pomoci smluvním stranám vypořádat se s praktickými problémy, které se často objevují ve složitých smlouvách a specifikacích včetně obchodních, technických a právních problémů.

Úloha členů Rady pro spory

Aby bylo možné účinně předcházet sporům, musí být členové Rady pro spory proaktivní a připravení, a to jak během schůzek, tak v průběhu projektu. To vyžaduje, aby členové Rady pro spory měli vysokou úroveň odborných znalostí a chápali důležitost nestrannosti a spravedlnosti ve své roli, např. na úvodní schůzce Rady pro spory se smluvními stranami by měli členové zajistit, aby:

- Poučili účastníky, kteří se účastní projektu poprvé, o úloze Rady pro spory a tom, jak Rada pro spory navrhuje tuto úlohu v projektu plnit
- Zdůraznili, že úloha Rady pro spory je nedílnou součástí řízení a správy projektu
- Zdůraznili, že cílem Rady pro spory je zajistit úspěšný a nejlepší výsledek projektu pro všechny smluvní strany v souladu s jejich smluvními podmínkami
- Získali souhlas smluvních stran s přijetím Procedurálních pravidel Rady pro spory zaměřených konkrétně na předcházení sporům, které často rozšiřují stávající postupy ve Specifikaci a Smlouvy Rady pro spory

Na všech následujících schůzkách Rady pro spory by členové Rady pro spory měli pokračovat v:

- Budování a udržování vztahů Rady pro spory se smluvními stranami, budování důvěry v postupech Rady pro spory a samotné Rady pro spory
- Na včasnou identifikaci a diskusi o problémech vznikajících v rámci projektu dříve, než se z nich stanou spory
- Podpoře spolupráce mezi smluvními stranami při řešení problémů
- V podpoře obtížných problémů, aby byly předkládány a řešeny okamžitě

Existuje několik protokolů a postupů, které maximalizují pravděpodobnost dosažení projektu bez sporů, těmi jsou např. :

- Včasné zapojení Rady pro spory – Je důležité, aby Smlouva Rady pro spory byla sepsána a podepsána ve stejnou dobu nebo krátce po uzavření smlouvy o dílo, to umožňuje jmenovat a zmocňovat Radu pro spory od začátku projektu a před zahájením práce. Včasné zapojení je zvláště důležité u smluv Design-Build, kde je za projektovou dokumentaci odpovědný zhotovitel, nikoli zadavatel. Tento typ smluv často odhaluje složité problémy zakázky a vytvářejí značné rozdíly v názorů mezi smluvními stranami během fáze návrhu projektové dokumentace.
- Změny postupů Rady pro spory – Jedním z důležitých úkolů nově vytvořené Rady pro spory je přezkoumat a případně upravit Procedurální pravidla, kterými se bude projekt řídit. I když se od Rady pro spory vyžaduje, aby se řídila souborem standardizovaných postupů, může být vhodné tyto postupy nejprve prodiskutovat se smluvními stranami a provést změny po vzájemné dohodě. To může pomoci proaktivnímu přístupu a navázat kooperativní vztah se smluvními stranami a také vyjasnit úlohu Rady pro spory při předcházení sporům.
- Protokol schůzek Rady pro spory – Pro zvýšení efektivity pravidelných schůzí Rady pro spory by měl předseda Rady pro spory vytvořit protokol schůzek, který je v souladu s celkovou strukturou řízení projektu. Je běžné, že se Rady pro spory schází souběžně s vedoucími zaměstnanci smluvních stran. Mnoho Rad pro spory se řídí protokolem osvědčených postupů, který povzbuzuje zaměstnance obou smluvních stran, aby otevřeně diskutovali o potenciálních problémech a obavách předtím, než dojde k formálnímu oznámení o nároku nebo předložení sporu.
- Rádcovský názor – Než se smluvní strany odhodlají obrátit k Radě pro spory s formálním předložením o sporu, tak mohou požádat Radu pro spory o neformální a nezávazný Rádcovský názor k problému. V této situaci může Rada pro spory navrhnout stranám, aby zvážily předložení společné žádosti o neformální Rádcovský názor nebo jim pomohly formulovat konkrétní otázky, které pomohou problému vyřešit. Tento přístup často používají proaktivní Rada pro spory, aby smluvním stranám poskytla objektivní, nestranný a zkušený pohled na sporné otázky. Výhodou Rádcovského názoru nebo neformální pomoci je, že může být často poskytnuta rychle a pomáhá stranám se soustředit na vyřešení problému dříve, než se stane plnohodnotným sporem. To může zvýšit šance na nalezení řešení, které je pro projekt nejlepší.⁶²

⁶² Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

6.8.2. Předání sporů Radě pro spory

Spory by měly být předloženy Radě pro spory, pokud smluvní strany nejsou schopny dosáhnout vzájemně dohodnutého řešení prostřednictvím vyjednávání a pokud snahy Rady pro spory zabránit sporu byly neúspěšné. Ustanovení smlouvy o řešení sporů by měla jasně uvést kroky, které musí obě strany dodržet, a podmínky, které musí být splněny, aby byl spor předán Radě pro spory. Tyto kroky se mohou lišit v závislosti na konkrétní smlouvě, ale je důležité, aby straně přísně dodržovaly jakékoli stanovené časové lhůty, aby se předešlo případným sporům o předčasném nebo nevhodném oznámení.

Oznámení o předložení sporu

Většina smluv specifikuje požadovanou formu a obsah Oznámení o předložení spor (dále též jen „Oznámení“), není-li uvedena žádná konkrétní forma nebo obsah, mělo by Oznámení stručně popsat povahu a rozsah sporu, který je předán Radě pro spory, a také řešení nebo informace, o jejichž poskytnutí je Rada pro spory požádána. Když Rada pro spory obdrží Oznámení, měla by zkontrolovat podmínky Oznámení a dát druhé smluvní straně příležitost vyjádřit svoje stanovisko.

Spory zahrnující třetí strany

Smlouva Rady pro spory je mezi zadavatelem, zhotovitel a členy Rady pro spory. Subdodavatelé a dodavatelé nemají práva dle Smlouvy Rady pro spory a obvykle se neúčastní schůzek Rady pro spory. Je však možné, aby Rada pro spory projednala spory subdodavatelů, pokud s tím souhlasí všechny smluvní strany. Když Rada pro spory projednává spor, který se týká záležitostí subdodavatelů, měl by mít každý zapojený subdodavatel ve sporu přítomného zástupce, který zná relevantní fakta a je schopen odpovědět na jakékoli otázky položené Radou pro spory.

Spory o oznámení předložení spor a pravomoci Rady pro spory

Platnost, výklad a vymáhání Smlouvy Rady pro spory se obvykle řídí zákony státu nebo země, kde se uskutečňuje stavba. Mohou nastat případy, kdy smluvní strana namítne, že Rada pro spory není oprávněna projednávat spor, protože nebyly dodrženy kroky uvedené ve smlouvě, předmět sporu není vhodný pro Radu pro spory nebo z jiných důvodů. Některé Smlouvy Rady pro spory dávají Radě pro spory právo rozhodovat o své vlastní pravomoci, podobně jako rozhodčí soudy jsou zmocněny rozhodovat o své vlastní pravomoci, když je napadne jedna ze stran. Některé smlouvy o dílo mohou navíc specifikovat, že Rada pro spory nemá pravomoc rozhodovat o určitých typech sporů.⁶³

⁶³ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

6.8.3. Postupy Slyšení a příprava dokumentů

Postupy před zahájením Slyšení

Po obdržení Oznámení může Rada pro spory uspořádat procedurální konferenci, aby potvrdila sporné otázky, požadované nároky, stanovila formát a harmonogram Slyšení. Tento harmonogram by měl zohlednit názory a priority smluvních stran, aby měly potřebnou dobu pro přípravu pozičních dokumentů (stanovisek). Rada pro spory bude také požadovat, aby smluvní strany oznámily své úmysly ohledně využití právního zástupce nebo znalců. Některé Procedurální pravidla mohou omezit využívání pomoci třetích stran, včetně právníků. Termíny pro předložení pozičních dokumentů a jiných dokumentů jsou stanoveny ve Specifikaci Rady pro spory a/nebo Procedurálních pravidlech, měla by být rovněž projednána odhadovaná doba, kdy smluvní strany mají předložit své poziční dokumenty. Většina Slyšení Rady pro spory lze naplánovat tak, aby byla dokončena během jediného dne. Slyšení se obvykle konají na další řádné schůzce Rady pro spory, ale pokud je záležitost naléhavá, může být schůzka naplánována i dříve.

Doporučuje se, aby Rada pro spory požádala smluvní strany, aby připravily společné prohlášení o sporu, ve kterém budou uvedeny jejich příslušné nároky a obhajoby, než předloží své poziční dokumenty. Pokud se smluvní strany nejsou schopny dohodnout na společném prohlášení o sporu, měla by Rada pro spory poskytnout pomoc nebo dát pokyny k této otázce. Rada pro spory by si měla být vědoma jakýchkoli krátkých a přísných časových limitů pro vydání rozhodnutí nebo doporučení dle smlouvy, protože nedodržení těchto lhůt může mít za následek zrušení rozhodnutí a potenciálně vystavit členy Rady pro spory k odpovědnosti za náklady procesu. V případech, kde jsou stanoveny časové limity, je prodloužení limitu možné pouze se souhlasem smluvními stranami a všech členů Rady pro spory.

Poziční dokumenty (Stanovisko)

Před Slyšením by měla každá smluvní strana předložit Radě pro spory a druhé straně faktický dokument, právní odůvodnění a důkazy podporující její stanovisko. Poziční dokumenty by měly výstižně shrnout stanovisko smluvní strany, poskytnout relevantní faktické informace a poskytnout smluvní odůvodnění. Je důležité, aby poziční dokumenty obsahovaly všechny fakta a argumenty, které má strana v úmyslu předložit na Slyšení, aby druhá strana měla příležitost poskytnout uváženou odpověď. V dokumentu mohou být zahrnuty vizuální pomůcky, grafy, prohlášení o důkazech, expertní vyjádření a znalecké posudky, ale nedoporučuje se používat objemné dokumenty. Je také užitečné, aby se každá strana zabývala

argumenty vznesenými druhou stranou a vysvětlila, proč se domnívá, že by stanovisko druhé strany nemělo být přijato.

Odpovědní poziční dokumenty

V souladu s podmínkami Smlouvy Rady pro spory, pokud se smluvní strany a Rada pro spory dohodly na předložení odpovědních pozičních dokumentech, měl by být v harmonogramu pro tato podání vyhrazena vhodná časová lhůta. V mnoha případech je efektivnější a užitečnější, aby se tři poziční dokumenty vytvářely postupně, než aby si smluvní strany vyměňovaly své původní poziční dokumenty a/nebo své odpovědní poziční dokumenty současně. Pořadí podání v těchto případech bude:

1. Poziční dokumenty žalobce
2. Odpovědní poziční dokumenty žalované strany, včetně případných protinávrhů
3. Odpověď žalobce a odpověď na protinávrhy žalované strany

Při určování postupu, který se má dodržet, musí Rada pro spory zajistit, aby obě smluvní strany měly stejnou příležitost být slyšeny a aby bylo respektováno jejich právo na řádný proces nebo procedurální spravedlnost.

Společný soubor dokumentů

Smluvní strany by se měly snažit, aby společně připravily soubor dokumentů, které usnadní přípravu pozičních dokumentů a Radě pro spory zkoumání a porozumění pozičním dokumentům, jakož i minimalizaci zmatků a neefektivnosti během Slyšení. Společný soubor dokumentů by měl obsahovat všechny dokumenty, které má kterákoli smluvní strany v úmyslu použít na podporu svého stanoviska. Žalobce obvykle sestaví dokumenty, na které se hodlá spoléhat, v chronologickém pořadí a poté soubor dokumentů zašle žalované straně, která v chronologickém pořadí přidá své další dokumenty. Dokumenty, které byly náhodně vynechány ze společného souboru dokumentů, mohou být přidány později nebo zahrnuty do příslušných pozičních dokumentů stran. Neměly by existovat žádné neshody ohledně toho, které dokumenty budou ve společném souboru dokumentů. Irelevantní nebo okrajově relevantní dokumenty by však měly být vyloučeny.

Expertní vyjádření, vyjádření pracovníků zakázky, znalecké posudky

Vyjádření vypracované nezávislými znalci nebo písemná prohlášení pracovníků zakázky jsou často součástí pozičních dokumentů, pokud si smluvní strany najaly odborníky či znalce k řešení sporu, může být užitečné, aby Rada pro spory požádala odborníky či znalce smluvních stran, aby pro Slyšení připravili společnou zprávu.

Společná zpráva odborníků/znalců by měla jasně identifikovat otázky, na kterých se shodují a na kterých nesouhlasí, a uvést důvody, proč se v této věci neshodnou. To umožní Radě pro spory a smluvním stranám zaměřit se na klíčové otázky při Slyšení. Během slyšení mohou členové Rady pro spory klást otázky příslušným odborníkům/znalcům nebo věcným svědkům smluvních stran, ale nebude zde možnost ověřit jejich důkazy křížovým výslechem, jako u soudu nebo rozhodčího řízení.

Postup Slyšení

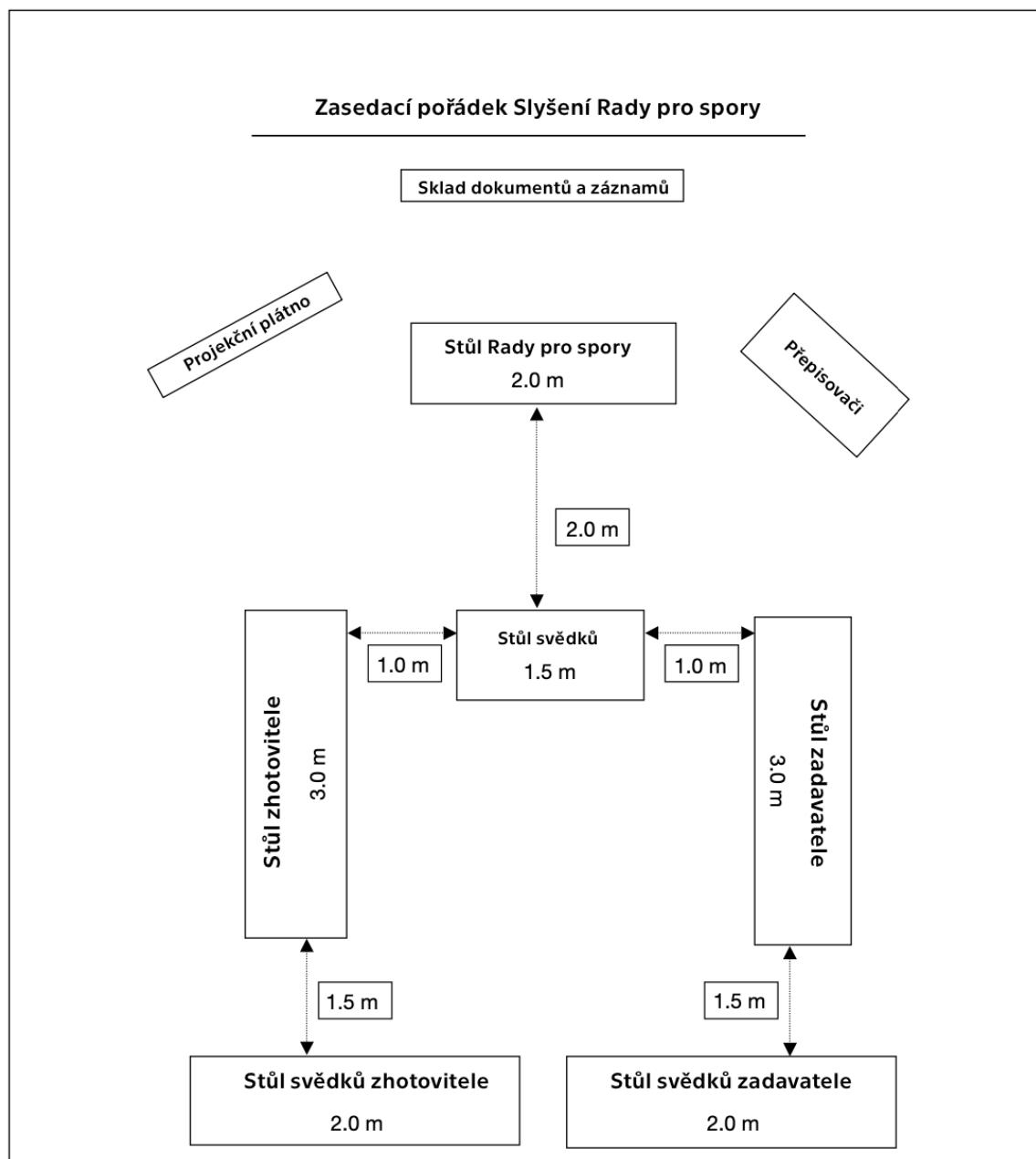
Místo konání, účastníci

Slyšení se obvykle konají na místě, které je vhodné pro všechny strany a má potřebné materiály pro prezentace a přístup k informacím. Místo staveniště nebo místo poblíž je často doporučováno, protože umožňuje snadnou dostupnost záznamů a pracovníků zapojených do projektu. Místnost pro Slyšení by měla být dostatečně velká, aby se do ní pohodlně vešli členové Rady pro spory, zástupce smluvních stran a další účastníci, a měla by mít elektronické vybavení, tabule nebo flipcharty pro prezentace. Slyšení by se měli zúčastnit pouze klíčoví pracovníci, kteří mají o sporu bezprostřední znalost nebo byli zapojeni do předchozích schůzek. Rada pro spory může rovněž požadovat účast dalších osob, které mají příslušné znalosti. Přítomnost právníků obecně není na Slyšeních Rady pro spory vyžadována, ale v závislosti na Pravidlech Rady pro spory jim může být umožněna účast nebo pozorování.

Slyšení

Předseda Rady pro spory může uspořádat přípravný konferenční hovor nebo schůzku se smluvními stranami za účelem projednání průběhu Slyšení a řešení jakýchkoli problémů. Cílem této schůzky je, aby Slyšení bylo procedurálně spravedlivé a efektivní. Během Slyšení by měla Rada pro spory podporovat otevřené a důkladné zveřejnění všech relevantních informací a klást otázky, aby plně porozuměl postojům smluvních stran a faktům sporu. Smluvní strany mohou předložit souhrnné poziční dokumenty, podpůrné informace a vizuální pomůcky a může jim být také povoleno klást otázky druhé straně podle uvážení Rady pro spory. Společná diskuse může být rovněž povolena za účelem efektivního shromáždění faktů nebo odborných stanovisek. Pokud jsou během Slyšení předloženy nové informace, měla by mít druhá strana čas na odpověď. Pokud Rada pro spory usoudí, že k pochopení sporu je potřeba další dokumenty nebo informace, může požádat

smluvní strany, aby je předložily. Slyšení Rady pro spory není soudní řízení a nejsou dodržována zákonná pravidla dokazování. Rada pro spory by měla zajistit, aby se s oběma smluvními stranami během celého procesu Slyšení zacházelo spravedlivě a stejně. Níže je příklad zasedacího pořádku Slyšení.

Tabulka 1 - SAMPLE 10.7, DAB HEARING ROOM TABLE LAYOUT[obrázek]. In: CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Board. 3 přepracované vydání*, London: CRC Press, 2015

Odmítnutí účasti jedné ze smluvních stran

Pokud se jedna smluvní strana odmítne Slyšení zúčastnit, musí Rada pro spory rozhodnout, zda bude Slyšení pokračovat bez nich, odloží Slyšení nebo zcela zruší.

Rada pro spory může zvážit, zda má smluvní strana oprávněný důvod neúčasti a zda její odmítnutí není pokusem mařit proces Rady pro spory. Rada pro spory má smluvní povinnost poskytnout Slyšení pro projednávání sporů a může být požádáno, aby pokračovalo ve Slyšení, i když se jedna strana nezúčastní. V tomto případě by měla Rada pro spory usilovat o to, aby bylo chráněno právo nezúčastněné strany na procedurální spravedlnost, a dát jí příležitost odpovědět po Slyšení. Rada pro spory by měla klást zkoumající otázky zúčastněné straně a může zvážit zajištění přepisu Slyšení, který bude předán nezúčastněné straně. Rada pro spory by neměla obhajovat jménem nezúčastněné strany.⁶⁴

6.9. Doporučení a rozhodnutí Rady pro spory

Rada pro spory musí výsledky svého šetření prezentovat ve zprávě zvané Zpráva Rady pro spory, která může být nezávazným doporučením, rádcovským názorem, závazným rozhodnutím nebo prozatímním závazným rozhodnutím. Prozatímní závazné rozhodnutí je rozhodnutí, které je pro smluvní strany závazné, pokud není jednou z nich v určité lhůtě napadeno.

Jednání Rady pro spory po Slyšení

Po skončení Slyšení Rady pro spory se členové Rady pro spory scházejí neveřejně, aby projednali důkazy a argumenty předložené smluvními stranami. Pokud budou mít tři členové Rady pro spory podobné závěry, hlavní pozornost bude věnována přípravě Zprávy Rady pro spory. Pokud existují rozdíly v názorech, mohou být k jejich vyřešení zapotřebí další schůzky mezi členy Rady pro spory. Mezi cíle Zprávy Rady pro spory patří:

- Pochopení a analýza stanovisek smluvních stran
- Zjištění a odsouhlasení relevantních skutečností
- Dosažení dohody o použitelnosti a výkladu příslušných požadavků smlouvy
- Vypracování Zprávy Rady pro spory tak, aby zjištění a odůvodnění byly jednoduché, srozumitelné a reagovaly na připomínky stran

Zpráva Rady pro spory

Zjištění, analýzy a doporučení nebo rozhodnutí ve Zprávě Rady pro spory musí vycházet z informací a předložených dokumentů v souladu s příslušnými ustanoveními smlouvy a s ohledem na platné zákony a předpisy. Je důležité, aby

⁶⁴ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

členové Rady pro spory pečlivě zvážili všechna relevantní ustanovení smlouvy při přípravě Zprávy Rady pro spory. V závislosti na konkrétním sporu může Rada pro spory také zvážit příslušné oborové kodexy, postupy, standardy a znalecké posudky. Může být užitečné zahrnout do Zprávy Rady pro spory časový sled událostí a shrnutí postojů smluvních stran, včetně odkazů na příslušné části smlouvy, které každá smluvní strana uvádí na podporu svých stanovisek.

Je důležité poznamenat, že Rada pro spory by neměla doporučovat kompromisní řešení nebo činit rozhodnutí na základě toho, co by podle jejich názoru bylo přijatelné nebo spravedlivé pro obě strany. Osobní názory spravedlnosti nemají v řízení Rady pro spory místo, Zpráva Rady pro spory musí vycházet z předložených stanovisek, skutečností, smluvních dokumentů, platných zákonů a předpisů.

Při vypracování Zprávy Rady pro spory by se mělo vysvětlit odůvodnění svých zjištění a závěrů ke každé otázce, které smluvní strany vnesly ve svých pozičních dokumentech a během slyšení. Odůvodnění Rady pro spory by mělo být jasně a stručně vysvětleno, aby obě strany mohly výsledek pochopit a přijmout. Rada pro spory by neměla kritizovat postoj ani prezentaci žádné ze smluvních stran, protože to může být nejen neprospěšné při řešení spor, ale může to také vyvolat obavy z nestrannosti.

Menšinové rozhodnutí

Cílem Rady pro spory je vždy vytvořit jednomyslnou Zprávu Rady pro spory. Důkladným zkoumáním a zvážením vzájemných pohledů, názorů a přiměřeným kompromisem mohou členové Rady pro spory dosáhnout jednomyslného rozhodnutí a připravit Zprávu Rady pro spory, která je přijatelná pro všechny tři členy. Při publikování Zprávy Rady pro spory by se měly odmítat odlišné názory a měly by být zahrnuty pouze v případě, že nesouhlasící člen Rady pro spory důrazně nesouhlasí s většinovým názorem. Pokud ani přes jejich maximální úsilí není Rada pro spory schopna dospět k jednomyslnému závěru, měl by nesouhlasný člen připravit menšinový závěr s odůvodněním. Tento menšinový názor je pak spolu s většinovým názorem zahrnut do Zprávy Rady pro spory. Identita nesouhlasného člena Rady pro spory by neměla být odhalena. Menšinový závěr by měl být uveden jako samostatná příloha ve Zprávě Rady pro spory.

Rádcovský názor

Rádcovský názor může být užitečný v situacích, kdy existuje překážka bránící smluvním stranám v jednání o sporu, jako je výklad konkrétní smluvní podmínky nebo ustanovení ve specifikacích. Tento rádcovský názor, který vyjadřuje předběžný

názor Rady pro spory, často pomáhá vyřešit problém, aniž by byl spor formálně předložen.

Nezávazné doporučení

Nezávazná doporučení se běžně používají v USA a některých dalších zemích. Často je Rada pro spory zpočátku požádána, aby řešila otázky zásluh nebo odpovědnosti. Pokud se spor nevyřeší, mohou smluvní stran později požádat, aby Rada pro spory poskytla navrhované pokyny pro řešení nejdůležitějších/finančních problémů, místo aby projednávali celý spor. Rada pro spory může tuto možnost navrhnout, pokud se domnívají, že to smluvním stranám ušetří čas a náklady. V rámci této možnosti jsou smluvní strany obvykle povinny přijmout nebo odmítnout doporučení ve stanovené lhůtě, v případě neodmítnutí doporučení v této stanovené lhůtě se nezávazné doporučení považuje za přijaté.

Prozatímní závazné rozhodnutí

Mnoho smluv a Specifikací Rady pro spory uvádí, že rozhodnutí Rady pro spory bude závazné a vykonatelné, pokud nebude změněno nebo zrušeno nadřízeným orgánem, jako je rozhodčí nález nebo soudní rozsudek.

Tento přístup se používá zejména u smluvních podmínek FIDIC. To znamená, že rozhodnutí Rady pro spory je ve prospěch jedné strany a musí být okamžitě provedeno druhou stranou, pokud rozhodčí řízení nebo soud později rozhodnutí zruší, musí být přiznaná částka vrácena. V praxi může být vymáhání a provádění prozatímních závazných rozhodnutí někdy problematické.

Konečné a závazné rozhodnutí

Jen málo ustanovení Rady pro spory uvádí, že rozhodnutí Rady pro spory bude považováno za konečné a závazné bez možnosti odvolání k nadřízenému orgánu. Častěji je rozhodnutí Rady pro spory považováno za konečné a závazné pouze tehdy, že se proti němu smluvní strany ve stanovené lhůtě neodvolají k rozhodčímu řízení nebo soudu.⁶⁵

6.10. Přezkum, ukončení nebo obnovení činnosti Rady pro spory

Rada pro spory je obvykle zapojena na začátku zakázky a zůstává účinná, dokud není zakázka dokončena, díky tomu může být Rada pro spory aktivní řadu let. Během této doby mohou nastat události, které vedou k rezignaci člena Rady pro spory nebo ukončení činnosti člena nebo celé Rady pro spory.

⁶⁵ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

Existuje několik důvodů, proč může dojít k ukončení nebo rezignaci člena nebo celé Rady pro spory. Může se jednat o nespokojenost s výkonem, zjištěními nebo jinými aspekty její práce, střety zájmů, zaujatost nebo jiné neetické chování člena Rady pro spory, nedostupnost člena z důvodu jiných závazků, ze zdravotních problémů nebo osobní přání člena Rady pro spory dále nepracovat v Radě pro spory.

Obvykle Smlouva Rady pro spory obsahuje ustanovení, které popisuje proces ukončení, rezignace a opětovného jmenování členů Rady pro spory.

Výpověď člena Rady pro spory

V některých případech může Smlouva Rady pro spory umožnit smluvní straně jednostranně ukončit jmenování člena Rady pro spory, tento přístup však nadace DRBF obecně nepovažuje za osvědčený postup. Většina Smluv Rady pro spory obvykle vyžaduje souhlas obou smluvních stran k ukončení jednotlivého člena Rady pro spory, chce-li tedy jedna strana vypovědět člena Rady pro spory, musí se nejprve dohodnout s druhou stranou o odstoupení člena Rady pro spory.

Nahrazení členů Rady pro spory

Pokud je člen Rady pro spory z jakéhokoli důvodu ukončen nebo rezignuje, Smlouva Rady pro spory obvykle obsahuje ustanovení o nahrazení tohoto člena. K přijetí a nástupu nového člena Rady pro spory je nutný souhlas všech smluvních stran. Nový člen Rady pro spory bude muset uzavřít Smlouvu Rady pro spory a prostudovat zápisy z předchozích schůzí Rady pro spory a všechna rozhodnutí nebo doporučení vydaná Radou pro spory, aby se dostal k projektu.

V některých případech, zejména v pozdní fázi projektu, se zadavatel, zhotovitel a zbývající členové Rady pro spory mohou rozhodnout, že nebudou hledat náhradního člena Rady pro spory. I když to může být pro smluvní strany praktické řešení, je obecně považováno za žádoucí jmenovat nového člena Rady pro spory, aby obsadil otevřenou pozici, tak aby Rada pro spory zůstala plně a řádně ustavena až do konce svého funkčního období.

Výpověď Rady pro spory

Mohou nastat situace, kdy jedna nebo obě smluvní strany začnou být nespokojené nebo ztratí zájem o řízení Rady pro spory, což vede k rušení schůzek, vyhýbání se jednání s Radou pro spory, aby se předešlo sporům, odmítání doporučení Rady pro spory nebo obecně nespolupráce. Nedostatek důvěry v řízení Rady pro spory může snížit její hodnotu do bodu, kdy může být v nejlepším zájmu zakázky, aby rezignovala celá Rada pro spory.

V tomto okamžiku je důležité zvážit, zda by neměla být jmenována náhradní Rada pro spory. Nejvyšší prioritou by však mělo být zachování integrity a účinnosti procesu Rady pro spory, a to i v případě, že odstupující členové Rady pro spory mají na věc subjektivní pohledy. Dojde-li k výměně celé Rady pro spory, ať už prostřednictvím dobrovolné rezignace nebo ukončení od smluvních stran, Rada pro spory by neměla vykonávat žádnou další práci, s výjimkou dokončení rozpracovaných úkolů, jako jsou doporučení a rozhodnutí dříve předložených sporů.⁶⁶

6.11. Porovnání s ostatními způsoby mimosoudních řešení sporů

Jednotlivé aspekty Rady pro spory můžeme znázornit v níže uvedené tabulce v porovnání s výše zmiňovanými způsoby mimosoudních řešení sporů

Porovnání alternativních způsobů řešení sporů

	Rada pro spory	Mediace	Adjudikace	Arbitráž
Počet členů	1 nebo 3 členové	nejčastěji 1 mediátor	1 adjudikátor	1 nebo 3 rozhodci
Jak vznikne?	Výběrem smluvních stran	Výběrem smluvních stran	Výběrem smluvních stran	Výběrem smluvních stran nebo nominací třetí osoby
Kdy je způsob využit?	Na začátku projektu	Po vzniku sporu	Po vzniku sporu	Nejčastěji po dokončení projektu
Rychlost řízení	Rychlé, v reálném čase	Variabilní, většinou rychlé	Variabilní, může být zdlouhavé	Pomalé a zdlouhavé
Povaha procesu	interaktivní a aktivní přístup k řešení všech problémů	Řešení pouze sporu	Řešení pouze sporu	Řešení pouze sporu
Čas řešení sporu	Jakmile vzniknou, často vyřešeny dříve než se stanou spory	V průběhu projektu	V průběhu nebo na konci projektu	Většinou na konci projektu
Vliv na vztah smluvních stran	Udržuje dobrý vztah	Pomáhá udržovat dobrý vztah	Neudrží vztah mezi smluvními stranami	Neudrží vztah mezi smluvními stranami
Potřebný čas k vynaložení od smluvních stran	Minimální, ale potřeba pravidelné angažovanosti	Minimální, většinou jednorázově	Středně, většinou jednorázově	Velmi zdlouhavé, nutná dlouhodobá angažovanost
Náklady řízení	Malé	Poměrně malé	Většinou nižší než arbitráž	Vysoké
Předcházení sporu	Jenom procesy, které jsou zaměřené na předcházení sporu	Žádné	Žádné	Žádné
Výsledek / výstup	Doporučení nebo závazné rozhodnutí	Mediační dohoda	Závazné rozhodnutí	Rozhodčí nález

Tabulka 2 – Porovnání alternativních způsobů řešení sporů

⁶⁶ Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019.

7. Využití Rady pro spory v praxi

Rada pro spory je poměrně nový způsob řešení mimosoudních sporů, který se stále vyvíjí. Ve zmíněných vzorových smluvních podmínkách FIDIC se Rada pro spory stala součástí řešení sporů, což zvyšuje pravděpodobnost zviditelnění, prosazení této metody řešení sporů do budoucna, obzvláště v České republice, kde je pojem adjudikace a Rada pro spory neznámým názvem.

7.1. V ČR

Rada pro spory a adjudikace je obecně v České republice nevyzkoušeným a neznámým způsobem řešení sporů ve stavebnictví. Na příčině může být obecně nedůvěra k mimosoudním řešení sporů, které nemají stejnou právní povahu jako soudní řízení či rozhodčí řízení a je velice často odsuzováno. Názorným příkladem je ŘSD (Ředitelství silnic a dálnic), které využívá pro výstavbu smluvní podmínky FIDIC konkrétně „Červenou knihu“. V jejich zvláštních podmínkách „Červené knihy“ umožňují 2 varianty řešení sporů a to buď:

- 1) Obecným soudem
- 2) Rada pro spory podle FIDIC, v případě selhání Rady pro spory, tak se spor řeší před obecným soudem

Lze tím říct, že snaha o využití Rady pro spory v českém stavebnictví tu je, ale jaký k tomu budou mít postoj zhotovitelé, je již další otázkou.

Ve spolupráci s CACE se snažíme implementovat Radu pro spory do České republiky, dostat mezi všechny účastníky výstavbových projektů pojetí o této metodě řešení sporů, o které dříve nemuseli mít ponětí.

Dalším možným způsobem využití Rady pro spory v České republice je u výstavbových projektů se zahraničními zhotoviteli, jako je např. Dostavby jaderné elektrárny Dukovany, kde se momentálně ucházejí 3 zahraniční dodavatelé. V případě, že by se využívaly vzorové smluvní podmínky FIDIC, tak by se zde mohla vyskytnout při výstavbě Rada pro spory.

Budeme-li uvažovat, že odhadovaná cena dostavby bloku jaderné elektrárny Dukovany bude 200 miliard korun, odhadovaná doba výstavby 10 let, využívaly by se smluvní podmínky FIDIC, kde by účinkovala Rada pro spory se 3 členy, čtvrtletními schůzkami na staveništi. Využijeme-li předpoklady z příkladu 2 kapitoly 6.6 (denní sazba 3000\$/člen, měsíční zádržné 3000\$/člen, dvoudenní návštěvy staveniště, doba cesty 3 dny, měsíční zádržné v záruční lhůtě 1500\$), tak náklady by se odhadovaly následovně:

- Zadržné = $[3000\$/\text{měsíčně} \times 3 \text{ členové} \times 120 \text{ měsíců}] + [1500\$/\text{měsíční zadržné v záruční lhůtě} \times 3 \text{ členové} \times 24 \text{ měsíců}] = 1\,188\,000\text{\$}$
- Návštěvy staveniště a doprava = $[3000\$ \times 3 \text{ členové} \times 2 \text{ dny} \times 4 \text{ návštěvy} \times 10 \text{ let}] + [3 \text{ členové} \times 4 \text{ návštěvy} \times 10 \text{ let} \times 5000\$ \text{ (odhadované cestovní náklady)}]$
= 1 320 000 \$
- Rezerva = $20\% \times 2\,508\,000\text{\$} = 501\,600\text{\$}$

Celkové náklady v součtu by byly = 3 009 600\$ v přepočtu na české koruny s kurzem 23 Kč/USD by to bylo 69 220 800 korun (0,034% z celkové odhadované ceny zakázky)

Na první pohled se částka může zdát vysoká, ale pokud by se díky této metodě řešení sporů dokázalo předejít sporům jako např. při výstavbě Dukovan došlo ke chybné kontrole potrubí napájecí vody parogenerátorů, kde se odhadují škody ve výši 611 milionů korun a ještě došlo k vynucené odstávce provozu elektrárny, ke které by vycházela další škoda ve výši zhruba 2,5 miliardy korun.

7.2. V zahraničí

Jak již bylo zmíněno v historii Rady pro spory, tak Rada pro spory vznikla ve Spojených státech amerických, ale s postupným úspěchem se začala Rada pro spory využívat celosvětově. Níže se ukážeme příklady výstavbových projektů, které využívali Radu pro spory

7.2.1. Příklady výstavbových projektů

Jedna z prvních velkých staveb, která úspěšně proslavila využití Rady pro spory je vodní elektrárna Ertan umístěná v Čínské lidové republice. První projekt v Číně, který využil Radu pro spory.

Popis zakázky:	Betonová přehrada/ a vodní elektrárna
Odhadová cena zakázky:	5000 milionů USD \$
Umístění:	Čínská lidová republika
Zadavatel:	Čínská státní organizace
Smlouva:	4. vydání FIDIC s 2 hlavními Smlouvami Rady pro spory
Rok výstavby:	1991 - 2000
Dodavatelé:	Mezinárodní sdružení s místními zhotoviteli

Počet členů Rady pro spory:	3 členové, každá strana vybrala jednoho člena a ti vybrali předsedu Rady pro spory
Frekvence návštěv staveniště:	3krát do roka
Celkový počet návštěv:	Zhruba 20
Zprávy Rady pro spory:	Nezávazné doporučení
Počet předložených sporů:	40
Spory, které se odvolaly k arbitráži:	0

Z uvedené příkladu si můžeme odvodit, že přes samotné doporučení lze veškeré spory smírně vyřešit, aniž by musela Rada pro spory vydat závazné rozhodnutí sporu.

Dalším příkladem je přehrada Katse v jižní Africe, kde byla poprvé využita Rada pro spory.

Popis zakázky:	Vysokopevnostní betonová přehrada
Odhadovaná cena zakázky:	2500 milionů USD \$
Umístění:	Lesotho (jižní Afrika)
Zadavatel:	Lesotho rozvojová organizace
Smlouva:	4. vydání FIDIC s 1 Smlouvou Rady pro spory
Rok výstavby:	1993 – 1998
Dodavatelé:	Mezinárodní sdružení s místními zhotoviteli
Počet členů Rady pro spory:	3
Způsob výběru členů:	Společný výběr smluvními stranami
Frekvence návštěv staveniště:	2,5krát do roka
Celkový počet návštěv:	Zhruba 16
Zpráva Rady pro spory:	Nezávazné doporučení
Počet předložených sporů:	12
Spory, které se odvolaly k arbitráži:	1

Radu pro spory lze spatřit v naší sousední zemi a to ve Slovenské republice, která již využívá tuto metodu řešení sporů pomocí smluvních podmínek FIDIC. S pomocí Slovenské asociace konzultačních inženýrů mají zavedený seznam akreditovaných členů Rady pro spory. Nicméně využití Rady pro spory na Slovensku je pořád ustanovena smluvně, nikoli zákonně jako např. V Maďarsku, Austrálii a ve Velké Británii.

7.2.2. Dotazník

Ve spolupráci a se svolením CACE jsme vypracovali dotazník pro zahraniční státy, které již uvedenou Radu pro spory využívají. Pro ochranu osobních údajů jsem jména zástupců jednotlivých zemí skryl. Dotazník přikládám jako přílohu této diplomové práce.

8. Závěr

Problematika Alternativních způsobů řešení sporů v České republice a ve světě je z pohledu absolventa Stavební fakulty ČVUT a budoucího stavebního inženýra velmi složitě uchopitelné téma zejména z důvodu prolínání se více odborností dohromady, tj. týkající se právních a legislativních aspektů, odborností okolo smluvních podmínek veřejných zakázek a nutných znalostí k realizacím složitých a rozsáhlých veřejných a soukromých staveb.

Po detailnějším prozkoumání obecně nejúspěšnějšího z alternativního řešení sporů - Rada pro spory - nemohu jako autor této diplomové práce jednoznačně tvrdit, že jejím použitím v roky zaběhlých obvyklostech českého stavebnictví bude vyřešena většina problémů, které jsou a budou důvodem sporů mezi zhotoviteli, investory a dnes již stavěných staveb.

Jedním z možných nedostatků alternativních řešení sporů je jejich plná právní vymahatelnost s výjimkou rozhodčího řízení. Rada pro spory má pouze povahu smluvně závaznou. V případě, že smluvní strany nejsou spokojeni s Radou pro spory mají právo spor posunout k dalšímu řízení jako je arbitráž či obecný soud. Nicméně proces a fungování Rady pro spory nemá sloužit jenom k tomu, aby vyhotovila rozhodnutí sporu, její využití zahrnuje mnoho aspektů.

Když se zpětně podíváme na jednotlivé alternativní způsoby jako je mediace, arbitráž a adjudikace tak žádný z těchto způsobů se nepodílí aktivně na předcházení sporů, což je klíčovým faktorem v této problematice, neboť když se úspěšně podaří sporu zabránit, tak k žádnému rozhodování sporu nedojde. Veškeré zmíněné alternativní řešení sporů se zapojují do řešení sporu až po vzniku, kdežto členové Rady pro spory působí již od počátku projektu, pravidelně navštěvují staveniště a získávají veškeré informace z průběhu stavby a případně řeší veškeré prvotní problémy na stavbě, aby zamezili sporu. Dalo by se shrnout, že Rada pro spory je obecně praktičtější, rychlejší a levnější řešení než ostatní alternativní způsoby.

V případě, že by spor vyvrcholil do soudního řízení, tak je obvykle veškerý průběh dokazování a rozhodování Rady pro spory včetně veškeré dokumentace a důkazů použito během následného řízení – je k tomu minimálně přihlíženo, protože tyto vyhotovené dokumenty mají technickou povahu, které zpracoval zkušený odborník dané problematiky.

Dalším možným nedostatkem je celková nedůvěra k alternativním řešení sporů, příčin zde může být hodně od neformálního postupu řízení až po nejistým výsledkem řízení. Účastníci projektu při vyhocení sporu často požadují konečný,

závazný, pravomocný a vymahatelný výsledek, který nabízí pouze arbitráž a obecný soud.

Na úvodu diplomové práce jsem si určil cíle, které jsem se snažil v chronologickém postupu splnit.

Prvním cílem bylo obecné seznámení s alternativními způsoby řešení sporů. Dle mého názoru je nejdříve potřeba se podívat na spory ze zákonného hlediska až poté se zaměřit na jejich technickou stránku, proto část diplomové práce věnuji sporům (claimům) vyvolaným vadami projektových dokumentací. Téma, které bez detailní znalosti nejen stavebního zákona, autorizačního zákona a zákona o zadávání veřejných zakázek není možné jednoduše uzavřít tím, že prostřednictvím Rady pro spory se spory týkající se vad a příčin vad projektových dokumentací vyřeší rychleji, levněji a ku prospěchu komplexní kvality realizované veřejné zakázky v porovnání s realizací veřejných zakázek v České republice v minulosti.

Další částí této diplomové práce jsem definoval a zanalyzoval jednotlivé metody, které se nejvíce využívají, alternativního řešení sporů ve stavebnictví, tedy mediace, arbitráže a adjudikace. Pro jednotlivé metody jsem vymezil jejich právní povahu, procesní náležitosti, typy a jejich průběh. V kapitole 6.11 shrnuji porovnání výhod a nevýhod jednotlivých metod, včetně jejich procesních rozdílů, požadavků, výstupů, kterým se ukončuje každé z těchto řízení.

V další kapitole jsem se zaměřil na běžné spory ve stavebnictví, vady a poruchy a postupům, které by minimalizovali pravděpodobnost sporu. Spory ve stavebnictví je na stavbě běžnou událostí a snaha se jim jakýmkoliv způsobem zamezit je pouze pro účastníky projektu přínosem. Proto je nutné porozumět sporům ze všech hledisek odbornosti a vycházet ze stanovených zákonů, předpisů a norem.

Stěžejní částí této diplomové práce je podrobné vysvětlení procesu, historie a fungování Rady pro spory a její souvislost se smluvními podmínkami FIDIC. Pro pochopení veškerého principu Rady pro spory byla potřeba se zmínit o jejím historickém vzniku až po nynějším fungování a její změny v průběhu vývoje. Dále byla potřeba vysvětlit konceptní postup Rady pro spory a její typové rozdělení. Ve smluvních podmínkách FIDIC v kapitolách pro řešení sporů nalezneme výraz „Rada pro řešení sporů“ nebo v novějších vydáních „Rada pro předcházení a řešení sporů“, který dle nadace DRBF pojednává o stejném významu jako Rada pro spory.

Proto lze chápat název Rada pro spory jako nadřazené slovo k zmíněným Radám pro řešení sporů a Radám pro předcházení a řešení sporů. Stejně jako u ostatních alternativních způsobů řešení sporů je potřeba vymezit veškeré smluvní náležitosti,

výdaje, náklady a jmenování členů Rady pro spory, které jsem podrobně vysvětlil v kapitolách 6.4 až 6.7.

V poslední části práce se ohlédl k momentálnímu využití Rady pro spory v praxi, po důkladném prostudování a hledání po různých zdrojích jsem došel k závěru, že rozborů fungování řešení sporů prostřednictvím Rady pro spory dříve realizovaných veřejných a soukromých zakázek nejsou široce zveřejněné. Jediné rozborů využití Rady pro spory, které jsem dokázal vyhledat byly ze zahraničí. V současné době se nenachází jediný případ v tuzemsku, kde by se využila Rada pro spory, ale přesto její možnost použití nalezneme ve smluvních podmínkách FIDIC pro výstavbu pozemních komunikací dle ŘSD.

Možnou příležitostí pro využití Rady pro spory v nedaleké budoucnosti je již zmíněná dostavba bloků jaderné elektrárny Dukovany, pokud by se zde využívaly vzorové podmínky FIDIC, tak by se obě smluvní strany mohly dohodnout k zavedení Rady pro spory. Znamenalo by to pro Českou republiku nový milník ve stavebnictví a prostor pro představení Rady pro spory v českém stavebnictví. Navrhl jsem proto náklady Rady pro spory na dostavbu jaderného bloku elektrárny Dukovany, výsledek lze najít v kapitole 7.1.

Využití Rady pro spory ve stavebnictví dle mého názoru má velký potenciál, ale v současné době je tento způsob řešení sporů méně známý a chybí jakákoliv zákonná povaha v ČR. Její základní myšlenka ohledně předcházení sporů je zde největší přidanou hodnotou oproti ostatním alternativním řešení sporů.

Závěrem si dovoluji krátké zamyšlení: bylo-li by možné použít Radu pro řešení sporů k odstranění podstatného rozsahu problémů při realizacích staveb, tak by jejím prostřednictvím stavby realizovala většina světových privátních investorů – o tom jsem však nenašel žádné věrohodné informace.

Seznam použité literatury

- [1] CHERN, Cyril. *Chern on Dispute Boards*. 3. přepracované vydání, London: CRC Press, 2015. 738 s. ISBN 978-1-138-78173-3
- [2] Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 133 s., ISBN 978-80-7357-953-1
- [3] Klee, Lukáš. *Smluvní vztahy výstavbových projektů*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017. 120 s., ISBN 978-80-7552-818-6
- [4] Klee, Lukáš. *Smluvní podmínky FIDIC*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2011, 456 s. ISBN 978-80-7357-620-2
- [5] Klee, Lukáš. *International construction contract law*. 2nd edition. Wiley blackwell, 2018, 824 s., ISBN 978-1-119-43038-4
- [6] Janků, Martin. *Rozhodčí řízení: alternativní způsoby rozhodování sporů*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2015, 143 s., ISBN 978-80-7408-111-8
- [7] Janků, Martin a kolektiv. *Základy práva pro posluchače právnických fakult*. 7.přepracované a doplněné vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022, 775 s., ISBN 978-80-7400-875-7
- [8] Holá, L.; Hrnčířová, M. *Mimosoudní metody řešení sporů*. Praha: Leges, 2017, 168 s., ISBN 978-80-7502-246-2
- [9] Janotová, Magda. *Mediace*. Praha: Ústav práva a právní vědy, o.p.s., 2014, 152 s., ISBN 978-80-87974-07-0
- [10] Gaitskell, Robert. *Construction dispute resolution handbook: Engineers' dispute resolution handbook*. 2nd edition, 2011, 185 s., ISBN 978-0-7277-4145-5
- [11] Potočný, Miroslav; Ondřej, Jan. *Mezinárodní právo veřejné: zvláštní část*. Praha: C.H. Beck, 2006, 511 s., ISBN 80-7179-536-4
- [12] Dispute Resolution Board Foundation, *Dispute Board Manual: A Guide to Best Practices and Procedures*. Spark Publications, 2019. 145 s, ISBN 978-1-943070-69-5
- [13] Fédération Internationale des Ingénieurs-Conseils, *Conditions of Contract for Construction for building and engineering works designed by the employer*. MDB Harmonised edition, 2005. 115 s., ISBN 2-88432-044-X
- [14] Raban, Přemysl. *Alternativní řešení sporů, arbitráž a rozhodci v České a Slovenské republice a zahraničí*. Praha: C.H. Beck, 2004, 745 s. ISBN 80-7179-873-8
- [15] Owen, Gwyn; Totterdill, Brian. *Dispute Boards: procedures and practice*. Thomas Telford Publishing, 2008, 350 s., ISBN 978-0-7277-3508-9

Elektronické prameny

- [1] *ARI-CACE: Stanovisko k adjudikaci – Radám pro řešení sporů*. In: docplayer.cz [online prezentace ppt] Publikováno: 24.11.2014 [vid. 15.10.2022] dostupné z: <https://docplayer.cz/13150789-Ari-cace-standovisko-k-adjudikaci-radam-pro-reseni-sporu.html>
- [2] Doc. Ing. Aleš Tomek. *Práva a povinnosti objednatele a zhotovitele při realizaci staveb – role jednotlivých subjektů a možnosti dané obchodními podmínkami*. In: docplayer.cz [online prezentace ppt] Publikováno: 24.4.2012 [vid. 15.10.2022] dostupné z: <https://docplayer.cz/13305281-Prava-a-povinnosti-objednatele-a-zhotovitele-pri-realizaci-staveb-role-jednotlivych-subjektu-a-moznosti-dane-obchodnimi-podminkami.html>
- [3] Jung, Steffen. *Adjudication in Construction Contracts: A Guide to Adjudication in Continental Europe*. In: Eversheds-sutherland.com [online] Publikováno: 15.1.2016. [vid. 13.10.2022]. Dostupné z: https://www.eversheds-sutherland.com/global/en/what/articles/index.page?ArticleID=en/Construction_And_Engineering/Adjudication_in_construction_contracts
- [4] Šuster, Matěj. *Výhody a nevýhody rozhodčího řízení*. In: Peníze.cz [online] Publikováno 23.8.2007 [vid. 10.10.2022] Dostupné z: <https://www.penize.cz/dluhy/18998-vyhody-a-nevyhody-rozhodciho-rizeni>
- [5] *Adjudicator and its Process*. In: administrative.laws.com [online] Publikováno 23.12.2019. [vid. 14.10.2022] Dostupné z: <https://administrative.laws.com/adjudicator>
- [6] *Adjudication, arbitration and mediation – what's the difference?* In: Tollers Solicitos. [online] Publikováno: 5.1.2016 [vid. 13.10.2022] Dostupné z: <https://www.tollers.co.uk/adjudication-arbitration-and-mediation-the-difference/>
- [7] The Dispute Board Federation. *The use of Dispute Boards in Public-Private Partnership Transactions*. In: Worldbank.org [online prezentace ppt] Publikováno 2013 [vid. 15.10.2022] Dostupné z: <https://ppp.worldbank.org/public-private-partnership/sites/ppp.worldbank.org/files/documents/Dispute%20Board%20OFederation-%20Dispute%20Boards%20in%20Practice%20by%20Cyril%20Chern.pdf>
- [8] *Public-private partnership*. In: czechinvest.org [online] [vid. 15.10.2022] Dostupné z: <https://www.czechinvest.org/cz/Sluzby-pro-municipality/Online-akademie-pro-starosty/Podpora-podnikani/Public-Private-Partnership>

- [9] Klee, Lukáš; Ručka, Ondřej. *Efektivní řešení sporů ve stavebnictví: adjudikace prostřednictvím rady pro řešení sporů*. In: Bulletin-advokacie.cz [online] [vid. 16.10.2022] Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/efektivni-reseni-sporu-ve-stavebnictvi-adjudikace-prostrednictvim-rady-pro-reseni-sporu>
- [10] *Adjudication & dispute Boards*. In: chern.net [online] [vid. 16.10.2022] Dostupné z: <https://www.chern.net/adjudication-dispute-boards/>
- [11] Hardjomuljadi, Sarwono. *Use of dispute avoidance and Adjudication Boards*. In: ascelibrary.org [online] Publikováno: 31.8.2022 [vid. 1.10.2022] Dostupné z : <https://ascelibrary.org/doi/10.1061/%28ASCE%29LA.1943-4170.0000431>
- [12] Vávra, Roman. *Řešení sporů ve stavebnictví s podporou expertní kanceláře*. In: Stavitel.cz [online] Publikováno: prosinec 2018 [vid. 15.10.2022] Dostupné z: https://www.expertni-reseni-sporu-ve-stavebnictvi.com/wp-content/uploads/2022/12/podpora_expertni_kancelare_2.pdf
- [13] Vávra, Roman. *Zkušenosti se soudními spory o odpovědnost za vady staveb*. In: Expertni-reseni-sporu-ve-stavebnictvi.com [online] Publikováno: květen 2017 [vid. 15.10.2022] Dostupné z: https://www.expertni-reseni-sporu-ve-stavebnictvi.com/wp-content/uploads/2022/12/zkusenosti_se_soudnimi_spory.pdf
- [14] *Adjudication and dispute resolution boards*. In: lmaa.london [online] [vid. 17.10.2022] Dostupné z: <https://lmaa.london/adjudication-and-dispute-resolution-boards/>
- [15] *Znalecká činnost*. In: miroaudit.cz [online] [vid. 18.10.2022] Dostupné z: <https://www.miroaudit.cz/index.php/znalecka-cinnost>
- [16] *O asociaci*. In: cace.cz [online] [vid. 20.10.2022] Dostupné z: <https://www.cace.cz/o-asociaci/>
- [17] Gould, Nicholas, partner. *Adjudication and ADR: an overview*. In: fenwickelliott.com [online] Publikováno 11.11.2018 [vid. 16.10.2022] Dostupné z: https://www.fenwickelliott.com/sites/default/files/nick_gould_-_adjudication_and_adr_-_an_overview_matrices_paper.indd_.pdf
- [18] Orbesová, Bronislava. *Mediační doložka*. In: epravo.cz [online] Publikováno: 5.2.2014 [vid. 20.10.2022] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/mediacni-dolozka-93479.html>
- [19] *Rozhodně nepodepisujte rozhodčí doložku!*. In: clovekvtsni.cz [online] [vid. 21.10.2022] Dostupné z: <https://www.clovekvtsni.cz/media/publications/231/file/1384855571-rozdodci-dolozka.pdf>
- [20] *Právní moc (doložka právní moci)*. In: advokatikh.cz [online] [vid. 21.10.2022] Dostupné z: <https://www.advokatikh.cz/dolozka-pravni-moci/>

- [21] Tichomirov, Vladimír. *Řešení stavebních vad a poruch – rutinní postup nebo expertní přístup?*. In: stavby.tzb-info.cz [online] Publikováno: 13.1.2020 [vid. 21.10.2022] Dostupné z: <https://stavba.tzb-info.cz/izolace-strechy-fasady/20100-reseni-stavebnich-vad-a-poruch-rutinni-postup-nebo-expertni-pristup>
- [22] Pánek, Michal. *Technické požadavky na stavby a normové hodnoty*. In: ckait.cz [online] Publikováno: 2019 [vid. 22.10.2022] Dostupné z: <https://profesis.ckait.cz/dokumenty-ckait/a-3-11-1/>
- [23] Kalenský, Tomáš. *Variace dle smluvních podmínek FIDIC – právo veřejných zakázek (V.)*. In: epravo.cz [online] Publikováno: 16.2.2021 [vid. 22.10.2022] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/variace-dle-smluvnich-podminek-fidic-pravo-verejnych-zakazek-v-112563.html>
- [24] Sadílek, Martin; Kobzová, Andrea. *Odpovědnost autorizovaných osob*. In: ckait.cz [online] [vid. 23.10.2022] Dostupné z: <https://www.ckait.cz/odpovednost-autorizovanych-osob>
- [25] *Jak předcházet sporům ve stavebnictví. Jak je předvídat a jak je řešit? Právník radí*. In: estav.cz [online] Publikováno 1.11.2022 [vid. 10.11.2022] Dostupné z: <https://www.estav.cz/cz/11173.jak-predchazet-sporum-ve-stavebnictvi-jak-je-predvidat-a-jak-je-resit-pravnik-radi>
- [26] Holá, Lenka; Urbanová Martina; Fiedor, David. *Mediation and the degree of its institutionalization in Czech republic within the context of the development of the discipline in Europe*. In: wiley.com [online] Publikováno: 9.4.2021 [vid. 20.11.2022] Dostupné z: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/crq.21306>
- [27] Klee, Lukáš; Ručka Ondřej. *Efektivní řešení sporů ve stavebnictví Adjudikace prostřednictvím rady pro řešení sporů*. In: docplayer.cz [online prezentace ppt] Publikováno: listopad 2014 [vid. 23.10.2022] Dostupné z: <https://docplayer.cz/24455163-Lukas-kee-ondrej-rucka-efektivni-reseni-sporu-ve-stavebnictvi-adjudikace-prostrednictvim-rady-pro-reseni-sporu.html>
- [28] Klee, Lukáš. *Řešení sporů ve výstavbě*. In: docplayer.cz [online prezentace ppt] Publikováno: 8.10.2015, Bratislava [vid. 23.10.2022] Dostupné z: <https://docplayer.cz/14685340-Reseni-sporu-ve-vystavbe.html>
- [29] Vrajková, Melinda. *Mediace jako forma alternativního řešení sporů v právních předpisech a dokumentech EU*. In: epravo.cz [online] Publikováno: 21.4.2022 [vid. 23.10.2022] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/mediace-jako-forma-alternativniho-reseni-sporu-v-pravnich-predpisech-a-dokumentech-eu-114572.html>

- [30] Construction Industry Council CIC. *User's Guide to Adjudication*. In: architecture.com [online] Publikováno: 2017 [vid. 25.11.2022] Dostupné z: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjZ9q6qnKn8AhVTSPEDHXF6AZwQFnoECA0QAO&url=https%3A%2F%2Fwww.architecture.com%2F-%2Fmedia%2Fgathercontent%2Fdispute-resolution%2Fadditional-documents%2Fusersguidetoadjudicationcicpdf.pdf&usg=AOvVaw2KRNGRN19-psDU0AL2nWE4>
- [31] Dawson, Michael. *Adjudication versus mediation*. In: constructionmanagement.co.uk [online] Publikováno: 11.11.2011 [vid. 23.10.2022] Dostupné z: <https://constructionmanagement.co.uk/adjudication-versus-mediation/>
- [32] Adjudikace – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Adjudikace>

Přílohy

Příloha 1 – Rozsah a obsah projektové dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo pro vydání stavebního povolení

Příloha č. 12 k vyhlášce č. 499/2006 Sb.

Rozsah a obsah projektové dokumentace pro ohlášení stavby uvedené v § 104 odst. 1 písm. a) až e) stavebního zákona nebo pro vydání stavebního povolení

Dokumentace obsahuje části:

A Průvodní zpráva

B Souhrnná technická zpráva

C Situační výkresy

D Dokumentace objektů a technických a technologických zařízení

K dokumentaci se přikládá dokladová část.

A Průvodní zpráva

A.1 Identifikační údaje

A.1.1 Údaje o stavbě

- a) název stavby,
- b) místo stavby (adresa, čísla popisná, katastrální území, parcelní čísla pozemků),
- c) předmět projektové dokumentace - nová stavba nebo změna dokončené stavby, trvalá nebo dočasná stavba, účel užívání stavby.

A.1.2 Údaje o stavebníkovi

- a) jméno, příjmení a místo trvalého pobytu (fyzická osoba) nebo
- b) jméno, příjmení, obchodní firma, identifikační číslo osoby, místo podnikání (fyzická osoba podnikající, pokud záměr souvisí s její podnikatelskou činností) nebo
- c) obchodní firma nebo název, identifikační číslo osoby, adresa sídla (právnícká osoba).

A.1.3 Údaje o zpracovateli projektové dokumentace

- a) jméno, příjmení, obchodní firma, identifikační číslo osoby, místo podnikání (fyzická osoba podnikající) nebo obchodní firma nebo název, identifikační číslo osoby, adresa sídla (právnícká osoba),
- b) jméno a příjmení hlavního projektanta včetně čísla, pod kterým je zapsán v evidenci autorizovaných osob vedené Českou komorou architektů nebo Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, s vyznačeným oborem, popřípadě specializací jeho autorizace,
- c) jména a příjmení projektantů jednotlivých částí projektové dokumentace včetně čísla, pod kterým jsou zapsáni v evidenci autorizovaných osob vedené Českou komorou architektů nebo Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, s vyznačeným oborem, popřípadě specializací jejich autorizace.

A.2 Členění stavby na objekty a technická a technologická zařízení

A.3 Seznam vstupních podkladů

B Souhrnná technická zpráva

B.1 Popis území stavby

- a) charakteristika území a stavebního pozemku, zastavěné území a nezastavěné území, soulad navrhované stavby s charakterem území, dosavadní využití a zastavěnost území,

- b) údaje o souladu u s územním rozhodnutím nebo regulačním plánem nebo veřejnoprávní smlouvou územní rozhodnutí nahrazující anebo územním souhlasem,
- c) údaje o souladu s územně plánovací dokumentací, v případě stavebních úprav podmiňujících změnu v užívání stavby,
- d) informace o vydaných rozhodnutích o povolení výjimky z obecných požadavků na využívání území,
- e) informace o tom, zda a v jakých částech dokumentace jsou zohledněny podmínky závazných stanovisek dotčených orgánů,
- f) výčet a závěry provedených průzkumů a rozborů - geologický průzkum, hydrogeologický průzkum, stavebně historický průzkum apod.,
- g) ochrana území podle jiných právních předpisů¹⁾,
- h) poloha vzhledem k záplavovému území, poddolovanému území apod.,
- i) vliv stavby na okolní stavby a pozemky, ochrana okolí, vliv stavby na odtokové poměry v území,
- j) požadavky na asanace, demolice, kácení dřevin,
- k) požadavky na maximální dočasné a trvalé zábory zemědělského půdního fondu nebo pozemků určených k plnění funkce lesa,
- l) územně technické podmínky - zejména možnost napojení na stávající dopravní a technickou infrastrukturu, možnost bezbariérového přístupu k navrhované stavbě,
- m) věcné a časové vazby stavby, podmiňující, vyvolané, související investice,
- n) seznam pozemků podle katastru nemovitostí, na kterých se stavba provádí,
- o) seznam pozemků podle katastru nemovitostí, na kterých vznikne ochranné nebo bezpečnostní pásmo.

B.2 Celkový popis stavby

B.2.1 Základní charakteristika stavby a jejího užívání

- a) nová stavba nebo změna dokončené stavby; u změny stavby údaje o jejích současném stavu, závěry stavebně technického, případně stavebně historického průzkumu a výsledky statického posouzení nosných konstrukcí,
- b) účel užívání stavby,
- c) trvalá nebo dočasná stavba,
- d) informace o vydaných rozhodnutích o povolení výjimky z technických požadavků na stavby a technických požadavků zabezpečujících bezbariérové užívání stavby,
- e) informace o tom, zda a v jakých částech dokumentace jsou zohledněny podmínky závazných stanovisek dotčených orgánů,
- f) ochrana stavby podle jiných právních předpisů¹⁾,
- g) navrhované parametry stavby - zastavěná plocha, obestavěný prostor, užitná plocha, počet funkčních jednotek a jejich velikosti apod.,
- h) základní bilance stavby - potřeby a spotřeby médií a hmot, hospodaření s dešťovou vodou, celkové produkované množství a druhy odpadů a emisí, třída energetické náročnosti budov apod.,
- i) základní předpoklady výstavby - časové údaje o realizaci stavby, členění na etapy,
- j) orientační náklady stavby.

B.2.2 Celkové urbanistické a architektonické řešení

- a) urbanismus - územní regulace, kompozice prostorového řešení,
- b) architektonické řešení - kompozice tvarového řešení, materiálové a barevné řešení.

B.2.3 Celkové provozní řešení, technologie výroby

B.2.4 Bezbariérové užívání stavby

Zásady řešení přístupnosti a užívání stavby osobami se sníženou schopností pohybu nebo orientace včetně údajů o podmínkách pro výkon práce osob se zdravotním postižením.

B.2.5 Bezpečnost při užívání stavby

B.2.6 Základní charakteristika objektů

- a) stavební řešení,
- b) konstrukční a materiálové řešení,
- c) mechanická odolnost a stabilita.

B.2.7 Základní charakteristika technických a technologických zařízení

- a) technické řešení,
- b) výčet technických a technologických zařízení.

B.2.8 Zásady požární bezpečnostního řešení

B.2.9 Úspora energie a tepelná ochrana

B.2.10 Hygienické požadavky na stavby, požadavky na pracovní a komunální prostředí

Zásady řešení parametrů stavby - větrání, vytápění, osvětlení, zásobování vodou, odpadů apod., a dále zásady řešení vlivu stavby na okolí - vibrace, hluk, prašnost apod.

B.2.11 Zásady ochrany stavby před negativními účinky vnějšího prostředí

- a) ochrana před pronikáním radonu z podloží,
- b) ochrana před bludnými proudy,
- c) ochrana před technickou seizmicitou,
- d) ochrana před hlukem,
- e) protipovodňová opatření,
- f) ostatní účinky - vliv poddolování, výskyt metanu apod.

B.3 Připojení na technickou infrastrukturu

- a) napojovací místa technické infrastruktury,
- b) připojovací rozměry, výkonové kapacity a délky.

B.4 Dopravní řešení

- a) popis dopravního řešení včetně bezbariérových opatření pro přístupnost a užívání stavby osobami se sníženou schopností pohybu nebo orientace,
- b) napojení území na stávající dopravní infrastrukturu,
- c) doprava v klidu,
- d) pěší a cyklistické stezky.

B.5 Řešení vegetace a souvisejících terénních úprav

- a) terénní úpravy,

- b) použité vegetační prvky,
- c) biotechnická opatření.

B.6 Popis vlivů stavby na životní prostředí a jeho ochrana

- a) vliv na životní prostředí - ovzduší, hluk, voda, odpady a půda,
- b) vliv na přírodu a krajinu - ochrana dřevin, ochrana památných stromů, ochrana rostlin a živočichů, zachování ekologických funkcí a vazeb v krajině apod.,
- c) vliv na soustavu chráněných území Natura 2000,
- d) způsob zohlednění podmínek závazného stanoviska posouzení vlivu záměru na životní prostředí, je-li podkladem,
- e) v případě záměrů spadajících do režimu zákona o integrované prevenci základní parametry způsobu naplnění závěrů o nejlepších dostupných technikách nebo integrované povolení, bylo-li vydáno,
- f) navrhovaná ochranná a bezpečnostní pásma, rozsah omezení a podmínky ochrany podle jiných právních předpisů.

V případě, že je dokumentace podkladem pro stavební řízení s posouzením vlivů na životní prostředí, neuvádí se informace k bodům a), b), d) a e), neboť jsou součástí dokumentace vlivů záměru na životní prostředí.

B.7 Ochrana obyvatelstva

Splnění základních požadavků z hlediska plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

B.8 Zásady organizace výstavby

- a) potřeby a spotřeby rozhodujících médií a hmot, jejich zajištění,
- b) odvodnění staveniště,
- c) napojení staveniště na stávající dopravní a technickou infrastrukturu,
- d) vliv provádění stavby na okolní stavby a pozemky,
- e) ochrana okolí staveniště a požadavky na související asanace, demolice, kácení dřevin,
- f) maximální dočasné a trvalé zábory pro staveniště,
- g) požadavky na bezbariérové obchodní trasy,
- h) maximální produkovaná množství a druhy odpadů a emisí při výstavbě, jejich likvidace,
- i) bilance zemních prací, požadavky na přísun nebo deponie zemin,
- j) ochrana životního prostředí při výstavbě,
- k) zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na staveništi,
- l) úpravy pro bezbariérové užívání výstavbou dotčených staveb,
- m) zásady pro dopravní inženýrská opatření,
- n) stanovení speciálních podmínek pro provádění stavby - provádění stavby za provozu, opatření proti účinkům vnějšího prostředí při výstavbě apod.,
- o) postup výstavby, rozhodující dílčí termíny.

B.9 Celkové vodohospodářské řešení

C Situační výkresy

C.1 Situační výkres širších vztahů

- a) měřítko 1 : 1000 až 1 : 50000,
- b) napojení stavby na dopravní a technickou infrastrukturu,
- c) stávající a navrhovaná ochranná a bezpečnostní pásma,
- d) vyznačení hranic dotčeného území.

C.2 Katastrální situační výkres

- a) měřítko podle použité katastrální mapy,
- b) zakres navrhované stavby,
- c) vyznačení vazeb a vlivů na okolí.

C.3 Koordinační situační výkres

- a) měřítko 1 : 200 až 1 : 1000, u rozsáhlých staveb 1 : 2000 nebo 1 : 5000, u změny stavby, která je kulturní památkou, u stavby v památkové rezervaci nebo v památkové zóně v měřítku 1 : 200,
- b) stávající stavby, dopravní a technická infrastruktura,
- c) hranice pozemků, parcelní čísla,
- d) hranice řešeného území,
- e) stávající výškopis a polohopis,
- f) vyznačení jednotlivých navržených a odstraňovaných staveb a technické infrastruktury,
- g) stanovení nadmořské výšky 1. nadzemního podlaží u budov ($\pm 0, 00$) a výšky upraveného terénu; maximální výška staveb,
- h) navrhované komunikace a zpevněné plochy, napojení na dopravní infrastrukturu,
- i) řešení vegetace,
- j) okótované odstupy staveb,
- k) zakres nové technické infrastruktury, napojení stavby na technickou infrastrukturu,
- l) stávající a navrhovaná ochranná a bezpečnostní pásma, památkové rezervace, památkové zóny apod.,
- m) maximální dočasné a trvalé zábory,
- n) vyznačení geotechnických sond,
- o) geodetické údaje, určení souřadnic vytyčovací sítě,
- p) zařízení staveniště s vyznačením vjezdu,
- q) odstupové vzdálenosti včetně vymezení požárně nebezpečných prostorů, přístupové komunikace a nástupní plochy pro požární techniku a zdroje požární vody.

C.4 Speciální situační výkresy

Situační výkresy vyhotovené podle potřeby ve vhodném měřítku zobrazující speciální požadavky objektů, technologických zařízení, technických sítí, infrastruktury nebo souvisejících inženýrských opatření, včetně bezbariérových opatření pro přístupnost a užívání stavby osobami se sníženou schopností pohybu nebo orientace a prvky životního prostředí - soustava chráněných území NATURA 2000, územní systém ekologické stability, významné krajinné prvky, chráněná území apod.

D Dokumentace objektů a technických a technologických zařízení

Dokumentace stavebních objektů, inženýrských objektů, technických nebo technologických zařízení se zpracovává po objektech a souborech technických nebo

technologických zařízení v následujícím členění v přiměřeném rozsahu.

D.1 Dokumentace stavebního nebo inženýrského objektu

D.1.1 Architektonicko-stavební řešení

a) Technická zpráva - architektonické, výtvarné, materiálové, dispoziční a provozní řešení, bezbariérové užívání stavby; konstrukční a stavební technické řešení a technické vlastnosti stavby; stavební fyzika - tepelná technika, osvětlení, oslunění, akustika - hluk, vibrace - popis řešení, výpis použitých norem.

b) Výkresová část - výkresy stavební jámy; půdorysy základů, půdorysy jednotlivých podlaží a střeš s rozměrovými kótami hlavních dělících konstrukcí, otvorů v obvodových konstrukcích a celkových rozměrů hmoty stavby; s popisem účelu využití místností s plošnou výměrou včetně grafického rozlišení charakteristického materiálového řešení základních konstrukcí; charakteristické řezy se základním konstrukčním řešením včetně řezů dokumentujících návaznost na stávající zástavbu zejména s ohledem na hloubku založení navrhované stavby a staveb stávajících, s výškovými kótami vztahenými ke stávajícímu terénu včetně grafického rozlišení charakteristického materiálového řešení základních konstrukcí; pohledy s vyznačením základního výškového řešení, barevností a charakteristikou materiálů povrchů; pohledy dokumentující začlenění stavby do stávající zástavby nebo krajiny.

D.1.2 Stavební konstrukční řešení

a) Technická zpráva - popis navrženého konstrukčního systému stavby, výsledek průzkumu stávajícího stavu nosného systému stavby při návrhu její změny; navržené materiály a hlavní konstrukční prvky; hodnoty užitných, klimatických a dalších zatížení uvažovaných při návrhu nosné konstrukce; návrh zvláštních, neobvyklých konstrukcí nebo technologických postupů; zajištění stavební jámy; technologické podmínky postupu prací, které by mohly ovlivnit stabilitu vlastní konstrukce, případně sousední stavby; zásady pro provádění bouracích a podchycovacích prací a zpevňovacích konstrukcí či prostupů; požadavky na kontrolu zakrývaných konstrukcí; seznam použitých podkladů, norem, technických předpisů apod.; specifické požadavky na rozsah a obsah dokumentace pro provádění stavby, případně dokumentace zajišťované jejím zhotovitelem.

b) Výkresová část - výkresy základů, pokud tyto konstrukce nejsou zobrazeny ve stavebních výkresech základů; tvar monolitických betonových konstrukcí; výkresy sestav dílců montované betonové konstrukce; výkresy sestav kovových a dřevěných konstrukcí apod.

c) Statické posouzení - použité podklady - základní normy, předpisy, údaje o zatíženích a materiálech, ověření základního koncepčního řešení nosné konstrukce; posouzení stability konstrukce; stanovení rozměrů hlavních prvků nosné konstrukce včetně jejího založení; dynamický výpočet, pokud na konstrukci působí dynamické namáhání.

D.1.3 Požární bezpečnostní řešení

D.1.4 Technika prostředí staveb

Dokumentace určí zařízení a systémy v technických podrobnostech dokládajících dodržení normových hodnot a právních předpisů. Vymezi základní materiálové, technické a technologické, dispoziční a provozní vlastnosti zařízení a systému. Uvede základní kvalitativní a bezpečnostní požadavky na zařízení a systémy.

Dokumentace se zpravidla zpracovává samostatně pro jednotlivé části podle konkrétní stavby a obsahuje zejména:

- zdravotně technické instalace,
- vzduchotechnika a vytápění, chlazení,

- měření a regulace,
- silnoproudá elektrotechnika,
- elektronické komunikace,
- vyhrazená technická zařízení,
- vyhrazená požárně bezpečnostní zařízení a další.

Obsah a rozsah dokumentace se zpracovává podle společných zásad. Bude přizpůsoben charakteru a technické složitosti dané stavby a zařízení. Dokumentace se organizačně uspořádává podle postupu realizace stavby.

Dokumentace zejména obsahuje:

a) Technickou zprávu - výpis použitých norem - normových hodnot a předpisů; výchozí podklady a stavební program; požadavky na profesi - zadání, klimatické podmínky místa stavby - výpočtové parametry venkovního vzduchu - zima, léto; požadované mikroklimatické podmínky - zimní, letní, minimální hygienické dávky čerstvého vzduchu, podíl vzduchu oběhového; údaje o škodlivinách se stanovením emisí a jejich koncentrace; provozní podmínky - počet osob, tepelné ztráty, tepelné zátěže apod., provozní režim - trvalý, občasný, nepřerušovaný; popis navrženého řešení a dimenzování, popis funkce a uspořádání instalace a systému; bilance energie, médií a stavebních hmot; zásady ochrany zdraví, bezpečnosti práce při provozu zařízení; ochrana životního prostředí, ochrana proti hluku a vibracím, požární opatření; požadavky na postup realizačních prací a podmínky projektanta pro realizaci díla, jeho uvedení do provozu a provozování během životnosti stavby.

b) Výkresovou část - umístění a uspořádání rozhodujících zařízení, strojů, základních mechanických komponentů, zdrojů energie apod.; základní vymezení prostoru na jejich umístění ve stavbě; základní přehledová schémata rozvodů a zařízení, základní technologická schémata; půdorysy páteřních potrubních a kabelových rozvodů v jednočárovém zobrazení, přípojovací potrubní a kabelové rozvody ani koncové prvky se nezobrazují.

c) Seznam strojů a zařízení a technické specifikace - seznam rozhodujících strojů a zařízení, základních mechanických komponentů, zdrojů energie apod.; popis základních technických a výkonových parametrů a souvisejících požadavků.

D.2 Dokumentace technických a technologických zařízení

Stavbu lze členit na provozní celky. Technologická zařízení jsou výrobní a nevýrobní.

Nevýrobní technologická zařízení jsou například:

- přívodní vedení a rozvody veškeré technické infrastruktury zejména elektrická energie, elektronické komunikace, plynárenství, tepleárenství, rozvody médií apod., včetně souvisejících zařízení,
- přeložky vedení technické infrastruktury,
- zařízení vertikální a horizontální dopravy osob a nákladů, zařízení pro dopravu osob s omezenou schopností pohybu nebo orientace, požární nebo evakuační výtahy,
- vyhrazená technická zařízení,
- vyhrazená požárně bezpečnostní zařízení a další.

Dokumentace se zpracovává po jednotlivých provozních nebo funkčních souborech a zařízeních.

Následující obsah a rozsah dokumentace je uveden jako maximální a v konkrétním případě bude přizpůsoben charakteru a technické složitosti dané stavby. Člení se na:

a) Technickou zprávu - popis výrobního programu; u nevýrobních staveb popis účelu,

seznam použitých podkladů; popis technologického procesu výroby, potřeba materiálů, surovin a množství výrobků, základní skladba technologického zařízení - účel, popis a základní parametry, popis skladového hospodářství a manipulace s materiálem při výrobě, požadavky na dopravu vnitřní i vnější, vliv technologického zařízení na stavební řešení, údaje o potřebě energií, paliv, vody a jiných médií, včetně požadavků a míst napojení, účinnost užití zdrojů a rozvodů energie.

b) Výkresovou část - obsahuje pouze umístění a uspořádání rozhodujících zařízení, strojů, základních mechanických komponentů, zdrojů energie apod.; základní vymezení prostoru na jejich umístění ve stavbě, základní přehledová schémata rozvodů a zařízení, půdorysy páteřních potrubních a kabelových rozvodů v jednočárovém zobrazení, připojovací potrubní a kabelové rozvody ani koncové prvky se nezobrazují; základní technologická schémata dokladující účel a úroveň navrhovaného výrobního procesu, dispozice a umístění hlavních strojů a zařízení a způsob jejich zabudování - půdorysy, řezy, zpravidla v měřítku 1 : 100.

c) Seznam strojů a zařízení a technické specifikace - seznam rozhodujících strojů a zařízení, základních mechanických komponentů, zdrojů energie apod.; popis základních technických a výkonových parametrů a souvisejících požadavků.

Dokladová část

Dokladová část obsahuje doklady o splnění požadavků podle jiných právních předpisů vydané příslušnými správními orgány nebo příslušnými osobami a dokumentaci zpracovanou osobami oprávněnými podle jiných právních předpisů.

1. Závazná stanoviska, stanoviska, rozhodnutí, vyjádření dotčených orgánů
2. Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí

Pokud stavba podléhá posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a stavební řízení bude spojeno s posuzováním vlivů na životní prostředí, přikládá se dokumentace vlivů záměru na životní prostředí podle § 10 odst. 3 a přílohy č. 4 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí, včetně posouzení vlivů na předmět ochrany a celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, bylo-li tak stanoveno v závěru zjišťovacího řízení.

3. Doklad podle jiného právního předpisu

Pokud je dokumentace zpracována pro soubor staveb, jehož součástí je výrobek plnící funkci stavby, přikládá se doklad podle jiného právního předpisu²⁾ prokazující shodu vlastností tohoto výrobku s požadavky na stavby podle § 156 stavebního zákona nebo technická dokumentace výrobce nebo dovozce, popřípadě další doklad, z něhož je možné ověřit dodržení požadavků na stavby.

4. Stanoviska vlastníků veřejné dopravní a technické infrastruktury

4.1 Stanoviska vlastníků veřejné dopravní a technické infrastruktury k možnosti a způsobu napojení, vyznačená například na situačním výkrese

4.2 Stanovisko vlastníka nebo provozovatele k podmínkám zřízení stavby, provádění prací a činnosti v dotčených ochranných a bezpečnostních pásmech podle jiných právních předpisů

5. Geodetický podklad pro projektovou činnost zpracovaný podle jiných právních předpisů³⁾

6. Projekt zpracovaný báňským projektantem⁵⁾

7. Průkaz energetické náročnosti budovy podle zákona o hospodaření energií⁶⁾

8. Ostatní stanoviska, vyjádření, posudky, studie a výsledky jednání vedených v průběhu zpracování dokumentace